

Nederlandse organisatie voor internationale
samenwerking in het hoger onderwijs

JAARVERSLAG

2005

JAARVERSLAG

2005

INHOUD

VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	4
VAN HET BESTUUR	8
1 PROGRAMMABEHEER: LINKING KNOWLEDGE WORLDWIDE	10
1.1 PROGRAMMABEHEER IN OPDRACHT VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID	10
1.2 PROGRAMMABEHEER IN OPDRACHT VAN DE EUROPESE UNIE	18
1.3 PROGRAMMABEHEER OVERIGE OPDRACHTGEVERS	22
2 STUDENTEN EN DOCENTEN INTERNATIONAAL WEGWIJS MAKEN	28
3 VERKORTE JAARREKENING	41
3.1 GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING	41
3.2 BALANS	44
3.3 STAAT VAN BATEN EN LASTEN	45
3.4 KASSTROOMOVERZICHT	46
3.5 EIGEN VERMOGEN	47
3.6 NIET IN DE BALANS OPGENOMEN VERPLICHTINGEN EN ACTIVA	48
AFKORTINGEN	50

VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht heeft een adviserende en toezichthoudende rol ten opzichte van het Bestuur en het algeheel functioneren van de organisatie op het terrein van bedrijfsvoering, managementstrategie en beleid. De Raad is in 2005 vijf keer bijeengekomen, waarvan één keer zonder de aanwezigheid van het Bestuur. De Raad stelde in het najaar van 2005 in, om vanaf 2006 voorafgaand aan elke vergadering met het Bestuur een eigen vooroverleg (zonder het Bestuur) te hebben. De Raad van Toezicht en het Bestuur vergaderden ook eenmaal samen met de Ondernemingsraad van de organisatie.

De heer dr. T. Graafland werd per 1 januari 2005 benoemd tot lid van de Audit Commissie. Deze commissie bereidt de bespreking door de Raad over (de uitvoering van) de begroting en het activiteitenplan voor. De Audit Commissie is in 2005 drie keer bijeengekomen.

Daarnaast hebben sinds eind 2004 twee leden zitting in de door de Raad ingestelde Remuneratie Commissie. Deze commissie vervult de werkgeversrol ten aanzien van het Bestuur en kwam in 2005 eenmaal bijeen. Beide commissies bestaan uit twee leden van de Raad, bijgestaan door een ambtelijk secretaris.

In november 2005 beëindigde mevrouw dr. A.D. Wolff-Albers, oud plaatsvervangend directeur-generaal Wetenschapsbeleid van het ministerie van

O(C)W, na vier jaar haar lidmaatschap van de Raad.

Zij werd per 1 november 2005 opgevolgd door prof.dr. M.C.E. van Dam-Mieras. Biochemicus mevrouw van Dam-Mieras is als hoogleraar verbonden aan de faculteit Natuurwetenschappen van de Open Universiteit Nederland. Zij bekleedt onder andere bij Unilever Nederland Holdings BV en Akzo Nobel Nederland BV commissariaten en is lid van de Raad van Toezicht van TNO.

Daarnaast trad per 1 januari 2005 de heer prof. dr. F. Leijnse toe tot de Raad van Toezicht als opvolger van de heer Bormans. De heer Leijnse is voormalig voorzitter van de HBO-raad, thans lector kenniscirculatie aan de Hogeschool Utrecht en lid van de Eerste Kamer.

De andere leden van de Raad van Toezicht zijn:

mevrouw drs. T.A. Maas-de Brouwer

(voorzitter, lid van de Remuneratie Commissie), lid van de Eerste Kamer en President van HayVision Society

de heer drs. J. G. F. Veldhuis

(vice-voorzitter), voormalig voorzitter van het College van Bestuur van de Universiteit Utrecht

de heer drs. ing. J. Bout

(lid van de Audit Commissie), voorzitter Raad van Bestuur Royal Haskoning

de heer dr. T. Graafland

(lid van de Audit Commissie), projectcoördinator Jet-Net Shell Nederland

de heer drs. H.J.M. Knaapen

(lid van de Remuneratie Commissie), directeur Corporate HR bij KPN

De Raad constateert dat Sander van den Eijnden, die met ingang van 1 januari 2005 Pieter van Dijk als voorzitter van het Bestuur is opgevolgd, samen met Herman Vriesendorp, met grote inzet aan de slag is gegaan. Met voortvarendheid wordt aan de uitvoering van een 'Verander- en Verbeteragenda' gewerkt die de Nuffic onder andere slagvaardiger maakt in het bijzonder met betrekking tot de bedrijfsvoering. Aan de hand van onder andere presentaties wordt de Raad, mede met het oog op de invulling van zijn taken, over deze ontwikkelingen op de hoogte gehouden.

Naast de uitvoering van zijn statutaire taken – de Raad keurde het Jaarverslag en de Jaarrekening 2004, evenals de Begroting voor 2006 goed – besteedde de Raad aandacht aan een belangrijk onderdeel uit haar werkprogramma: het monitoren van de voortgang ten aanzien van het nieuw te bepalen strategisch kader voor de Nuffic. Begin 2006 werd dit proces afgerond.

De Raad stelde in de zomer van 2005 het Nuffic Handvest vast. Daarin komen onderwerpen als integriteit en bestuurlijke inbedding aan de orde; tevens is er een klachtenprocedure (met een aangestelde ombudsman) in opgenomen.

In maart adviseerde KPMG de Nuffic om een algemene reserve aan te houden van € 7,5 miljoen. Na toevoeging van een overschot over 2005 van € 2000, bedroegen op 31 december 2005 kapitaal en reserve een totaal van € 10,3 miljoen; € 6,3 miljoen daarvan behoorde tot de algemene reserve, wat dus nog € 1,2 miljoen onder het niveau is, dat KPMG aanraadt ter dekking van bedrijfsrisico's.

De Raad van Toezicht spreekt zijn tevredenheid uit over de resultaten van 2005 en wil zijn dank betuigen aan het bestuur van de Nuffic – Sander van den Eijnden en Herman Vriesendorp – en de gehele staf die eraan hebben bijgedragen het werkprogramma van 2005 vruchtbaar uit te voeren. Ook wil de Raad van Toezicht dankzeggen aan de vele organisaties waarmee de Nuffic in 2005 zo succesvol heeft kunnen samenwerken.

Namens de Raad van Toezicht,

Trude Maas, *voorzitter*

DE NUFFIC MOET ZICH STEEDS OPNIEUW UIT BLIJVEN VINDEN

“Als ik naar mijn commissariaten kijk, dan hebben die toch vaak te maken met de maatschappelijke rol van bedrijven en het welzijn van mensen. Bij de ABN/AMRO bank houden we ons tegenwoordig veel bezig met compliance, dat betekent dat je waar dan ook als bedrijf volgens de regels functioneert en je maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt. Als commissaris van de Arbo-Unie zit je natuurlijk heel dicht bij de vraag: “Wat maakt mensen ziek?”. Twynstra Gudde is een consultancy bureau en consultants zijn kennisvehikels. Daarmee zit je midden in de problematiek van de kenniseconomie. Dan ben ik nog voorzitter van de Stichting Opportunity in Bedrijf en voorzitter van het Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging. Bij de Nuffic kom je in allerlei gedaantes vergelijkbare thema’s tegen.

De Raad van Toezicht van de Nuffic lijkt op een Raad van Commissarissen bij een groot bedrijf en ik zeg altijd: een commissaris is een vriend, maar wel een strenge vriend.

Wij dienen de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag goed te keuren.

Wij benoemen de leiding van de Nuffic, dat wil zeggen de voorzitter en de vice-voorzitter. Wij keuren ten slotte de lange termijn strategie goed.

Wij hebben in 2005 een aanzet gemaakt voor een herbezinning op de strategie van de Nuffic. Dat heeft te maken met de hernieuwing van de afspraken met het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over de financiering van de Nuffic. Dit jaar is zowel de staatssecretaris belast met hoger onderwijs, als de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap bij de Nuffic op bezoek geweest en zij hebben de scharnierfunctie van de Nuffic goed kunnen zien. We hebben behoorlijk in relaties met de overheid geïnvesteerd en het ijs is gebroken.

De relaties met de verschillende overheidsinstanties zijn goed en rijk aan inhoud. Wat is vanuit me zelf redenerend belangrijk? Kijk eens, de Nuffic bestaat al een groot aantal jaren. ICT en globalisering hebben de afgelopen decennia ontzettend grote veranderingen teweeg gebracht. Wij gaan naar een steeds kennisintensievere economie toe. Zijn we voldoende met die dingen meegegroeid? Lopen we met betrekking tot de internationalisering van het hoger onderwijs goed in de pas? Venten wij het Nederlands hoger onderwijs goed uit? Krijgen we de juiste mensen binnen? Hebben we op grond van onze ervaring met ontwikkelingssamenwerking inderdaad geleerd, wat ginds wel werkt en wat niet werkt? Het is noodzakelijk, dat de Nuffic bij het formuleren van een strategie voor de toekomst van buiten naar binnen kijkt en niet van binnen naar buiten.

Dit ondanks het feit, dat ze een goede reputatie heeft, omdat zij gestructureerder verstand heeft van internationalisering en mobiliteit dan anderen. Zij dient zich steeds af te vragen: als wij nu worden opgeheven, wie zal daar dan wakker van liggen? Het grootste gevaar dat ons bedreigt, is dat we met onze ervaringen uit het verleden oplossingen gaan bedenken voor de toekomst, zonder dat we echt connected zijn met het leven van vandaag. Daar moeten we voor waken. De Nuffic moet zich steeds opnieuw uit blijven vinden”.

Trude Maas-de Brouwer

Trude Maas-de Brouwer zit de Raad van Toezicht van de Nuffic voor.

Deze raad bestaat uit onafhankelijke deskundigen met wortels bij de Nederlandse overheid, het hoger onderwijs en het bedrijfsleven.

De Raad controleert het Bestuur van de Nuffic met de statuten van de organisatie in de hand en benoemt voorzitter en vice-voorzitter.

Ontstaan er binnen de Raad van Toezicht vacatures, dan trekken de overgebleven leden nieuwelingen aan.

Zo blijft de onafhankelijkheid van de Nuffic aan alle kanten gegarandeerd.

Mevrouw Maas maakte carrière in het bedrijfsleven. Tegenwoordig verdeelt zij haar tijd tussen een aantal commissariaten en bestuurslidmaatschappen. Daarnaast is zij lid van de Eerste Kamer voor de Partij van de Arbeid.

VAN HET BESTUUR

Begin 2005 is de samenstelling van het fulltime tweehoofdige Bestuur gewijzigd. Na bijna 14 jaar verliet de voorzitter van het bestuur, Pieter van Dijk, de Nuffic en met ingang van 1 januari 2005 volgde Sander van den Eijnden hem als voorzitter op.

Een eerste verkenning van de nieuwe voorzitter resulteerde in een 'Honderd-dagen-notitie', waarin noodzakelijke verander- en verbeterpunten voor de organisatie werden gesignaleerd. Deze zijn vervolgens aan de hand van een interne 'Verander- en Verbeteragenda' in gang gezet.

Een aantal veranderingen wordt in de vorm van afdelingdoorsnijdende projecten doorgevoerd en is geconcentreerd op bestuur en beheer van de organisatie. Een voorbeeld hiervan is de verbetering van de financiële functie. Maar ook de ontwikkeling van een gericht alumni-beleid ten behoeve van overheid, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven, ambassades en *last but not least* de alumni zelf, is als onderdeel van deze interne agenda in 2005 gestart.

In de tweede helft van 2005 heeft het managementteam veel aandacht besteed aan de buitenwereld van de Nuffic. Er is een strategische verkenning uitgevoerd om de behoeften met betrekking tot de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van de internationalisering van het hoger onderwijs beter in kaart te brengen en te peilen wat de omgeving in de komende jaren van de Nuffic verwacht.

In 2006 zal dit traject met de presentatie van het strategisch kader voor de komende jaren kunnen worden afgerond.

Een wezenlijke constatering daarbij is dat het de internationalisering van het hoger onderwijs voor de wind gaat. Een steviger wereldwijde positionering van het Nederlandse hoger onderwijs wordt door de overheid zoveel mogelijk ondersteund. Tegen die achtergrond kon de Nuffic in 2005 een begin maken met de uitbreiding van het netwerk van haar Netherlands Education Support Offices (NESO's) van de bestaande drie NESO-kantoren in China, Taiwan en Indonesië naar in totaal tien kantoren. Tot 2009 zullen er steunpunten geopend worden in Brazilië, India, Maleisië, Mexico, de Russische Federatie, Thailand en Vietnam.

Deze NESO tweede fase is erop gericht dat de Nuffic sneller en adequater op de internationale onderwijsmarkt kan inspelen en om de positie van het Nederlandse hoger onderwijs op de internationale markten te verstevigen. Daarbij is er een verschuiving in het internationale wervingsbeleid van kwantiteit naar kwaliteit opgetreden. Deze ontwikkeling heeft o.a. gevolgen voor de inrichting van de informatieverstrekking over het Nederlandse hoger onderwijs, de advisering aan de onderwijsinstellingen en de inrichting van de beursprogramma's.

Eind 2005 besloot het ministerie van Buitenlandse Zaken de beheersovereenkomst voor de programma's ter versterking van de hoger onderwijs capaciteit in ontwikkelingslanden tot en met 2007 te verlengen. Voor de periode na 2007 zullen nieuwe programma's door het ministerie van Buitenlandse Zaken worden aanbesteed. De Nuffic bereidt zich grondig op de komende tenderprocedure voor.

De interne agenda en de externe ontwikkelingen zullen in 2006 worden samengebracht. Inmiddels is duidelijk geworden dat dit zal resulteren in de voorbereiding van een reorganisatie van de Nuffic. Doelstelling hiervan zal zijn de Nuffic slagvaardiger te maken in de verscheidenheid waarin internationalisering van het hoger onderwijs tegenwoordig optreedt teneinde meer servicegericht haar (deels nieuwe) taken te kunnen uitvoeren.

Sander van den Eijnden, *voorzitter*
Herman Vriesendorp, *vice-voorzitter*

Den Haag, voorjaar 2006

1

PROGRAMMABEHEER: LINKING KNOWLEDGE WORLD WIDE

1.1

PROGRAMMABEHEER IN OPDRACHT VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID

De Nuffic beheert een aantal programma's in opdracht van de Nederlandse overheid. Die behelzen zowel institutionele samenwerking als beursverlening.

Institutionele samenwerking

Het grootste door de Nuffic beheerde programma is het Netherlands Programme for Institutional Strengthening of Post-secondary Education and Training Capacity (NPT). Opdrachtgever is het ministerie van Buitenlandse Zaken. Het NPT is bedoeld om de opbouw van kenniscentra in ontwikkelingslanden te ondersteunen, niet alleen aan instellingen voor hoger onderwijs, maar ook aan andere instanties, zoals overheidsdiensten en ministeries. Zo wordt in Guatemala dankzij het NPT de opbouw van hogere politieopleidingen ondersteund en krijgt in Oeganda de National Council for Higher Education ondersteuning.

Het Netherlands Periodicals Project (NPP) tracht enigermate te voorzien in het verminderen van het gebrek aan wetenschappelijke publicaties op universiteiten in ontwikkelingslanden. Daartoe verzamelt men overvloedige boeken en tijdschriften, die vervolgens aan instellingen in ontwikkelingslanden ter beschikking worden gesteld, die expliciet om de beschikbare titels vragen.

Nederland onderhoudt met een beperkt aantal landen een bijzondere, op ontwikkelingssamenwerking gerichte, relatie. Aan de partnerlanden wordt gevraagd enkele maatschappelijke sectoren aan te wijzen, waarin naar hun inzicht Nederlandse ondersteuning het best tot haar recht zou kunnen komen. De NPT projecten maken deel uit van die hulp. Kenmerk van het NPT is het feit, dat de procedures geheel gericht zijn op een daadwerkelijk gehoor geven aan de prioriteiten die in het zuiden worden gesteld. Deze komen in overleg met belangrijke stakeholders aldaar tot stand. Daarbij speelt de Nederlandse ambassade ter plaatse een grote rol. Vervolgens wordt bepaald, welke instellingen in het betrokken ontwikkelingsland NPT projecten zullen dragen. Geïnteresseerde Nederlandse partners dienen voor deelname te tenderen. In 2005 kwamen 46 nieuwe projecten tot stand. Er is 53 maal getenderd door Nederlandse instellingen. Niet altijd waren dat universiteiten en hogescholen. Ook consultancy bedrijven en not for profit instellingen toonden belangstelling. Eind 2005 kende het NPT 105 lopende projecten.

Netherlands Fellowships Programme

Het Netherlands Fellowships Programme (NFP) is het grootste door de Nuffic beheerde beursprogramma. Het maakt deel uit van de Nederlandse ontwikkelingsinspanning. Het NFP stelt zich ten doel in 57 landen een breed scala van organisaties te ondersteunen, publiek en privaat. NFP beurzen zijn bedoeld voor mid career professionals, die bij deze organisaties werkzaam zijn. Het NFP biedt beurzen voor promoties, een groot aantal master's opleidingen en korte (non degree) cursussen in Nederland. Bovendien kunnen organisaties uit de 57 landen aanvragen doen voor tailor-made opleidingen. Ten slotte zijn er fondsen beschikbaar om opfriscursussen te organiseren voor NFP alumni. Het NFP is nadrukkelijk verbonden met de institutionele ontwikkeling van organisaties. Ter versterking van dit effect is het mogelijk dat de Nuffic meerjarenovereenkomsten sluit met een bepaald aantal organisaties. Die zijn dan gebaseerd op hun personeelsontwikkelingsplannen. Een dergelijke overeenkomst omvat afspraken over het aantal cursussen en te verlenen beurzen. In 2005 ontving de Nuffic 7103 aanvragen voor een individuele beurs, waarvan er 1289 werden gehonoreerd.

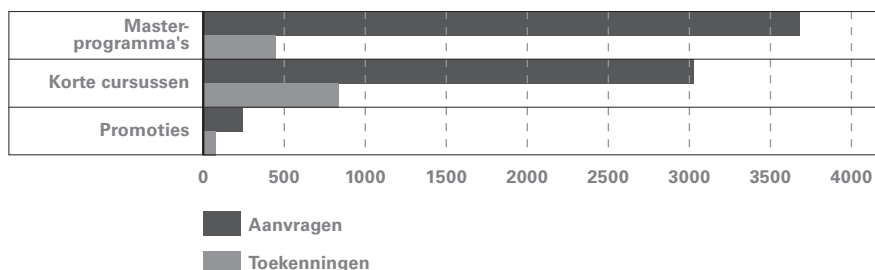
PERSBERICHT UNIVERSITEIT
 MAASTRICHT 5 OKTOBER 2005
**MUNDO START NIEUWE
 PROJECTEN IN ZUID-AFRIKA
 EN GHANA**

TWEE LANGJARIGE PROJECTEN TOEGEKEND AAN HET BUREAU VOOR ONTWIKKELINGSSAMENWERKING VAN DE UNIVERSITEIT MAASTRICHT MUNDO, het bureau voor ontwikkelings-samenwerking van de Universiteit Maastricht (UM), heeft goedkeuring verkregen voor de uitvoering van twee nieuwe projecten in Zuid-Afrika en Ghana. Beide projecten worden bekostigd uit het NPT programma van de Nederlandse overheid. Voor het project in Ghana is € 1,2 miljoen toegekend, voor het project in Zuid-Afrika € 1,5 miljoen. Beide projecten hebben een looptijd van vier jaar.

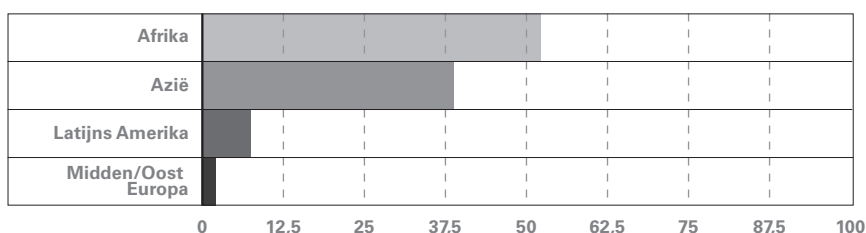
Het project in Ghana betreft de ondersteuning van de faculteit voor medicijnen en gezondheidswetenschappen van de University of Development Studies in Tamale in Noord-Ghana. Deze faculteit wil een heel nieuw curriculum invoeren gebaseerd op PGO, het Probleem Georiënteerd Onderwijs, dat de Universiteit Maastricht al sinds haar oprichting hanteert. Begonnen zal worden met een nieuw curriculum voor de studie geneeskunde. Later dienen ook voor andere opleidingen nieuwe leerplannen ontwikkeld te worden.

Het project zal uitgevoerd worden door het Onderwijsinstituut van de Faculteit Geneeskunde van de

**AANVRAGEN EN TOEKENNINGEN
 NFP SUB-PROGRAMMA'S IN 2005**

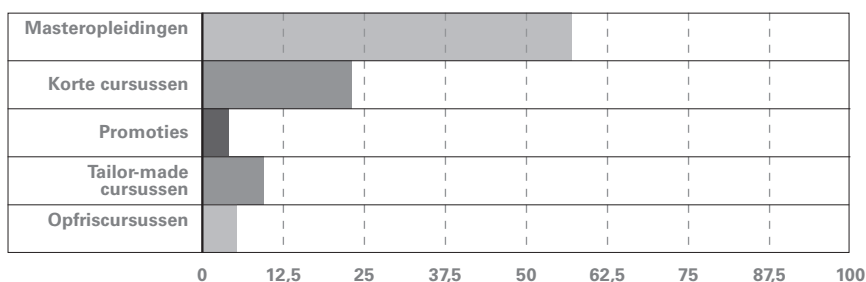

**NFP BEURZEN VOOR MASTEROPLEIDINGEN EN KORTE
 CURSUSSEN PER REGIO (in percentages)**

Daarnaast publiceerde de Nuffic 28 oproepen om voorstellen in te dienen voor tailor-made trainingen. Er vonden 22 tailor-made trainingen plaats. Gedurende het verslagjaar kwamen er 72 voorstellen voor opfriscursussen binnen, waarvan er 32 werden goedgekeurd. Ze zullen in 2006 worden gegeven.

**PERCENTUELE VERDELINGSKOSTEN PER
 NFP PROGRAMMA**

NFP SUBPROGRAMMA

	x €1.000	UITGAVEN IN 2005
Masteropleidingen		14,103
Korte cursussen		5,873
Promoties		1,067
Tailor-made cursussen		2,690
Opfriscursussen		1,333
TOTAAL		25,066

UM in samenwerking met Fontys Hogescholen en MUSTANGH, het Maastrichts studenteninitiatief dat een hospitaal in Noord-Ghana ondersteunt. Het projectmanagement wordt verzorgd door MUNDO.

JOHN KABURISE, RECTOR IN GHANA

Sinds 2002 is de jurist professor John Bonaventure Kaburise rector van de University for Development Studies in Ghana. Het is een jonge instelling die in 1992 werd gesticht om het achtergebleven noorden van het land een kennisimpuls te geven.

Voor professor Kaburise is het rectoraat een thuiskomst: "Ik heb een wetenschappelijke loopbaan in het buitenland achter de rug. Ik ben onder meer decaan geweest van een rechtenfaculteit op Papua New Guinea en hoogleraar aan de Universiteit van Durban in Zuid-Afrika. Een paar jaar geleden begonnen vrienden van mij druk op me uit te oefenen: het werd tijd, dat ik naar huis kwam om hier in mijn geboortestreek een bijdrage te leveren. Ze hadden gelijk.

Dit is misschien mijn laatste baan en het wordt tijd om wat ik overal in de wereld geleerd heb naar huis terug te brengen. Het noorden van Ghana is landelijk en het armste gedeelte van het land. Het is hier ook allemaal savanne. Gebrek aan onderwijs is voor een belangrijk gedeelte de achtergrond van de armoede hier. En er bestaat ook grote ongelijkheid tussen man en vrouw.

De deelname aan het hoger onderwijs is hier in het noorden het laagst van heel Ghana. Daar kunnen we als universiteit wat aan doen door ons onderwijs toegankelijker te maken voor mensen uit de streek. Ook kunnen we met een slim toelatingsbeleid iets doen aan de ongelijkheid tussen man en vrouw. We moeten de gemeenschap ervan bewust maken, dat ze ook hun dochters een opleiding moeten geven.

Milieuproblematiek is voor een universiteit als de onze natuurlijk van het grootste belang. Waar het bij ons nu om gaat, is het vastleggen van de traditionele kennis over landbouw en voedingsmiddelen van de boeren, want die konden vroeger altijd op een beklijfbare wijze landbouw bedrijven. Veel van die traditionele praktijken zijn uiterst bruikbaar voor een stabiele ecologie".

Professor Kaburise

met delegatie op bezoek bij de Nuffic

Andere beursprogramma's

De Nuffic helpt bij het organiseren van wetenschappelijke werkbezoeken en de plaatsing van kandidaten voor het International Atomic Energy Agency (IAEA). Ook heeft de Nuffic een contract met de Nederlandse ambassade in Macedonië voor het plaatsen van bursalen.

Talentenprogramma

Het door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap gefinancierde Talentenprogramma richt zich alleen op de allerbeste studenten en recent afgestudeerden, die onderling wedijveren om een beperkt aantal beurzen. De talentenbeurzen worden toegekend aan toptalent uit het hele spectrum van kunsten en wetenschappen. Het is de bedoeling dat zij op hun buitenlandse bestemming optreden als informele ambassadeurs van de kennismaatschappij Nederland en dat hun buitenlands studieverblijf een toegevoegde waarde heeft voor hun verdere loopbaan in Nederland. In 2005 kwamen 134 aanvragen binnen tegen 107 in 2004. Van hen kregen 35 de gevraagde beurs. In 2004 waren dat er 41.

Culturele verdragen

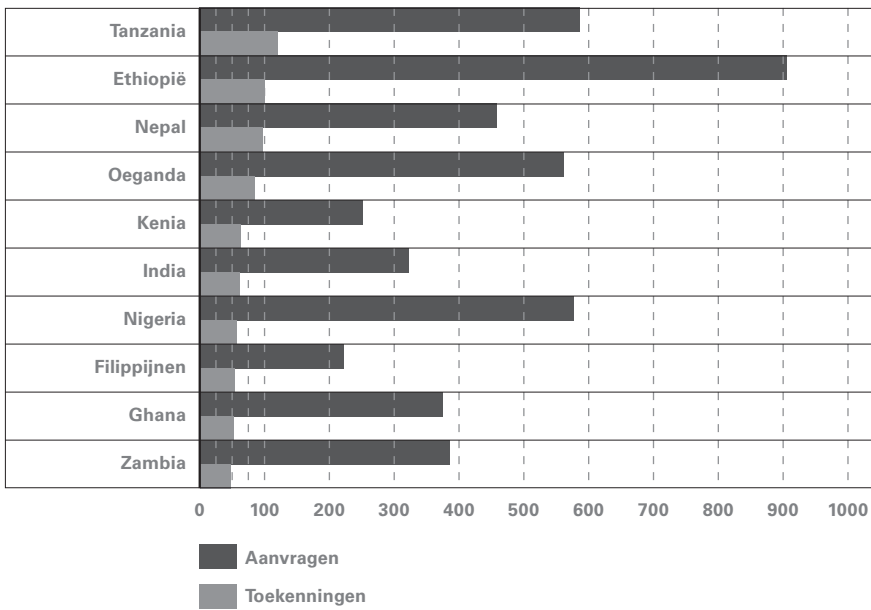
Nederland onderhoudt met 38 landen van over de hele wereld culturele verdragen. Daarin wordt de uitwisseling van jong talent geregeld. In het algemeen is de selectie een bevoegdheid van het ontvangende land. In 2005 konden op deze manier 75 studenten en jonge afgestudeerden naar het buitenland.

DELTA beurzen

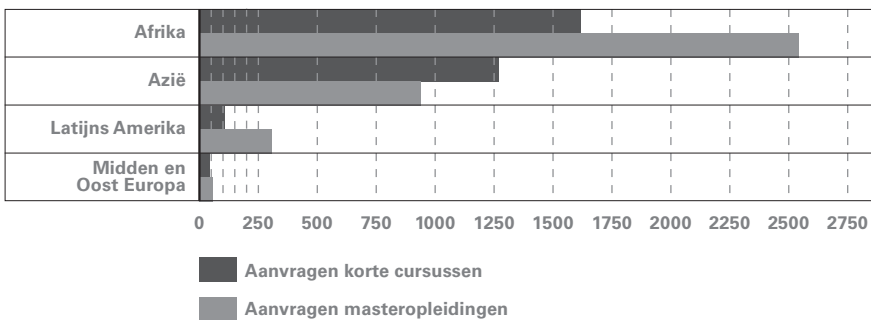
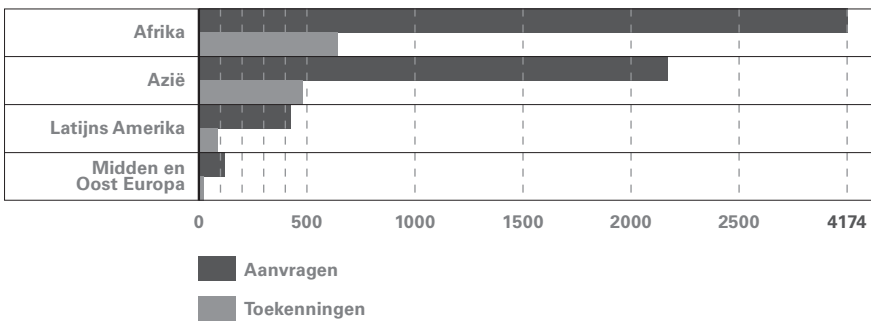
De subsidieregeling DELTA is een marketinginstrument ten behoeve van de Nederlandse universiteiten en hogescholen die zich internationaal willen profileren. Het budget is afkomstig van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In het studiejaar 2004-2005 konden deze instellingen 1291 beurzen verstrekken tegen 1051 in het studiejaar 2003-2004.

Een klein deel van het programma is bestemd voor Nederlandse studenten die naar het buitenland willen. Aan deze categorie werden in 2004-2005 219 beurzen verstrekt.

NFP BEURZEN VOOR MASTER'S
OPLEIDINGEN EN KORTE CURSUSSEN

NFP BEURZEN VOOR MASTER'S OPLEIDINGEN
EN KORTE CURSUSSEN PER REGIO

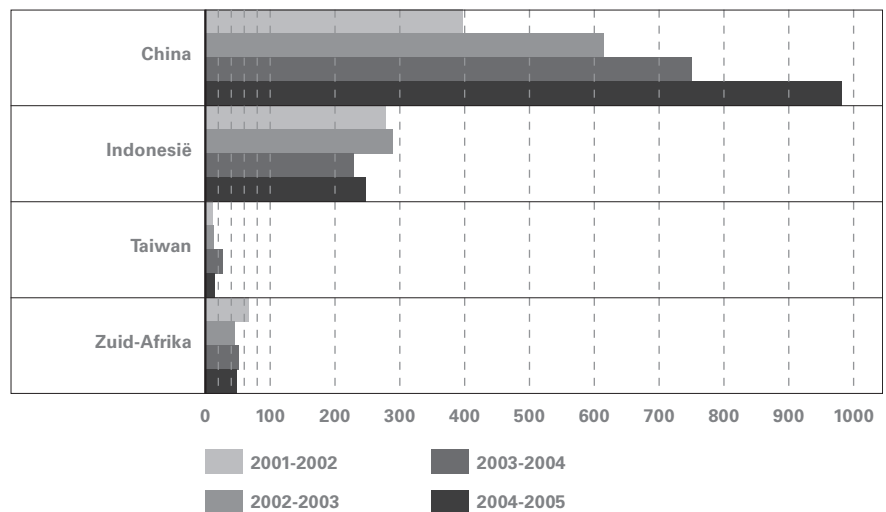

Een instelling die dankzij DELTA-beurzen aantoonbaar meer studenten trekt, krijgt ook meer beurzen voor volgende jaren.

Huygens

Het Huygensprogramma is het Nederlandse complement van de culturele verdragen. Jonge buitenlandse studenten worden door middel van een competitieve procedure geselecteerd. Originaliteit was daarbij ook in 2005 een maatstaf. Aanvragen worden beoordeeld door commissies van deskundigen die daartoe worden aangewezen door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In 2005 werden 146 beurzen verleend. Het aantal kandidaten bedroeg 653.

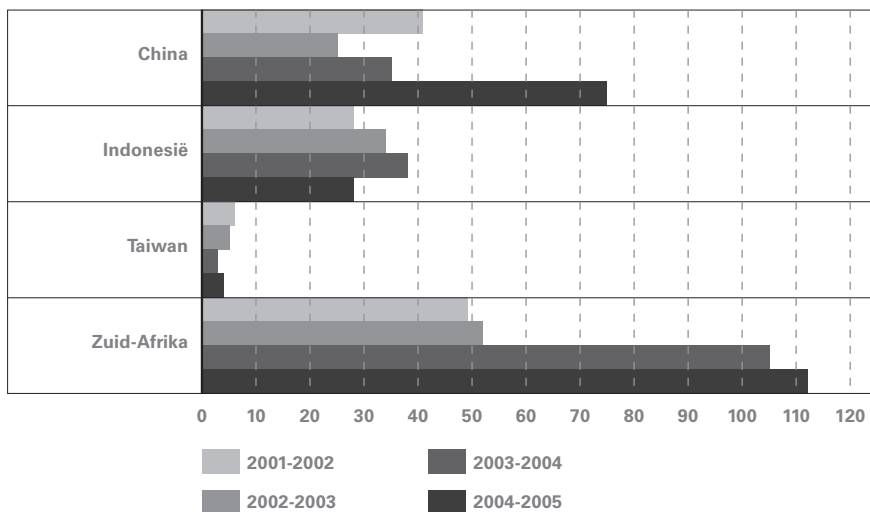
DELTA: INSTROOMBURSALEN PER DOELGEBIED

Internationaal onderwijs betekent ook een permanente discussie die culturele en politieke grenzen overschrijdt.

DELTA: UITSTROOMBURSALEN PER DOELGEBIED

PROGRAMMABEHEER IN OPDRACHT VAN DE EUROPESE UNIE

De Europese Unie heeft een aantal programma's ingesteld om de Europese onderwijssamenwerking te bevorderen. Bij enkele daarvan is de Nuffic betrokken.

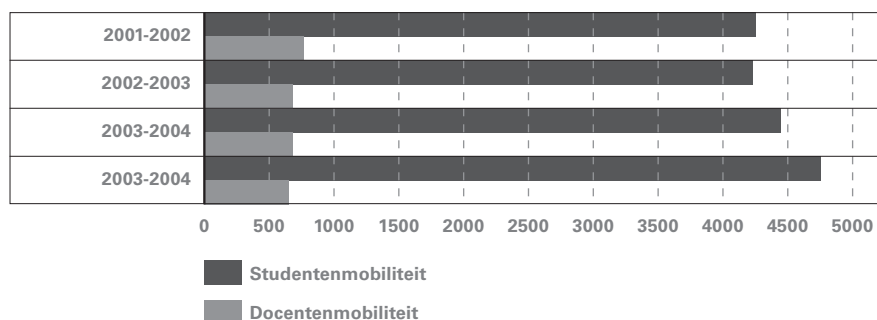
Socrates/Erasmus

Socrates/Erasmus is het Europese programma voor de inter-Europese mobiliteit van studenten en docenten. Elke lidstaat heeft een Nationaal Agentschap Socrates en Erasmus, dat het programma onder auspiciën van de Europese Commissie uitvoert. De Nuffic en het Europees Platform zijn samen het Nederlandse Socrates Agentschap en de Nuffic is daarvan de penvoerder.

Het Erasmusprogramma is een onderdeel van het Socratesprogramma en is bedoeld om Europese activiteiten van hogeronderwijsinstellingen te ondersteunen en de mobiliteit en uitwisseling van studenten, docenten en stafleden te bevorderen.

In dat kader ontvingen in het studiejaar 2004-2005 4.740 studenten een Erasmusbeurs, een stijging van iets meer dan 300 ten opzichte van 2003-2004. Voor docenten die naar een ander Europees land gingen bedroegen de cijfers respectievelijk 684 en 657. Studenten met een Erasmusbeurs brengen een studieperiode door aan een instelling voor hoger onderwijs, die daartoe met de thuisinstelling een samenwerkingsovereenkomst heeft gesloten met betrekking tot de begeleiding van studenten en erkenning van hun studiepunten. Zo stimuleert het Erasmusprogramma de institutionele hoger onderwijssamenwerking.

STUDENTENMOBILITEIT EN DOCENTENMOBILITEIT IN HET ERASMUSPROGRAMMA

De top 5 van bestemmingslanden voor Erasmusstudenten is nog steeds dezelfde als voorgaande jaren: Spanje staat bovenaan, het Verenigd Koninkrijk is weer in populariteit gedaald maar staat nog steeds op twee en Frankrijk staat op de derde plaats. Alleen zijn Zweden en Duitsland dit jaar van plaats gewisseld; Zweden staat nu op de vierde plaats. In voorgaande jaren ging 65% van de studenten naar één van de landen in de top 5. In 2004-2005 reisde slechts 61% van de Nederlandse Erasmusstudenten naar een top 5 bestemming.

Leonardo da Vinci

Het Leonardo da Vinci programma ondersteunt innovatie van en transnationale samenwerking in het beroepsonderwijs in Europa, op alle niveaus, dus ook in het hoger onderwijs. Leonardo verleent beurzen voor stages in andere EU- en kandidaat-lidstaten, en subsidies voor gezamenlijke onderwijsontwikkelingsprojecten. Het Centrum voor Innovatie van Opleidingen (Cinop) vormt samen met de Nuffic het Nationaal Agentschap Leonardo da Vinci. In 2005 werd met 17 hoger onderwijsinstellingen een contract voor een stageproject gesloten, samen goed voor 1289 stagebeurzen. In 2004 waren dit ook 17 contracten, goed voor 1155 beurzen. In 2005 sloot het Nationaal Agentschap met zes hoger onderwijsinstellingen een overeenkomst voor het – samen met Europese partners – uitvoeren van innovatieve onderwijsprojecten.

Erasmus Mundus

Het Erasmus Mundus programma stelt zich ten doel de kwaliteit van het Europese hoger onderwijs te bevorderen en de samenwerking met landen buiten de Europese Unie te stimuleren. De Europese Commissie subsidieert via Erasmus Mundus het opzetten van gezamenlijke Europese masteropleidingen en verstrekt beurzen aan studenten en docenten van buiten de EU om aan deze masteropleidingen deel te nemen. De Nuffic ondersteunt Nederlandse instellingen die in het programma willen participeren. In 2005 namen 18 Nederlandse hoger onderwijsinstellingen deel aan een Erasmus Mundus masteropleiding, als coördinator of als partner.

Tempus

Het Tempus programma heeft als doel de modernisering van het hoger onderwijs te bevorderen in Oost Europa en Centraal Azië, de westelijke Balkan en in de landen rond de Middellandse Zee. De Europese Commissie subsidieert in deze regio's projecten waarin wordt samengewerkt met instellingen voor hoger onderwijs in de EU-lidstaten. De Nuffic geeft informatie en ondersteunt instellingen die een Tempusproject willen starten. In 2005 waren Nederlandse instellingen actief als coördinator of als partner, in 40 Tempusprojecten.

Jean Monnet Fellowship Programme

De Nuffic is betrokken bij de voorbereiding, plaatsing en monitoring van master's en PhD bursalen van het Jean Monnet Fellowship Programme (JMF) in Nederland, België, Zweden en Denemarken. Dit programma richt zich op Turkse studenten en staf afkomstig uit universiteiten en jonge professionals die werkzaam zijn bij de overheid of in de particuliere sector. Doel van het programma is Turkije juridische en economische capaciteit te laten ontwikkelen op het eigen Europese Integratiedossier. In 2005 regelde de Nuffic de plaatsing van 48 kandidaten in Nederland, België, Zweden en Denemarken.

UNIVERSITEIT UTRECHT WINT DE EUROPESE CONCURRENTIESTRIJD OM DE INSCHRIJVING VAN WIETSKE STANS

In 2005 won Wietske Stans de eerste Nederlandse Erasmus Studentenprijs met een essay over haar studieverblijf in Wenen. Stad en universiteit blijken zich aanvankelijk weerbarstig op te stellen tegenover nieuwkomers, zoals Erasmus-studenten. "Ik laat zien, dat het soms heel moeilijk is, dat er heel veel bureaucratie is in Wenen en dat je vaak van het kastje naar de muur wordt gestuurd.

In Oostenrijk hebben de professoren ook nog veel autoriteit. Ze staan erg op titels. Je moet niet vergeten Herr Professor Doktor met alle égards aan te spreken, als je ze eens een vraag stelt. En zomaar e-mails sturen, zoals hier in Utrecht, waar je dan een antwoord op krijgt met "Beste Wietske" er boven, daar is geen sprake van. Op e-mails wordt niet gereageerd. Je moet een afspraak maken met de secretaresse en dan heeft men bijvoorbeeld na twee maanden even tijd voor je. Maar de andere kant van het verhaal is dat ik in korte tijd heel veel mensen heb leren kennen. Er waren heel veel Zweedse studenten en ik woonde ook samen

met een Zweeds meisje. Ik was ook naar Wenen gekomen om beter Duits te leren. Ik heb ook een cursus gedaan, maar ik had volgens mijn docenten al gauw voldoende niveau. Daarom heb ik mij bezig gehouden met Scandinavistiek en Zweeds geleerd. Ik heb nu eenmaal iets met talen. Maar de hoofdmoot van mijn studie in Wenen bestond uit politicologie en internationaal recht. Uiteindelijk heb ik er toch voor gekozen om mijn master's in Utrecht te halen en daarvoor niet naar het buitenland te gaan. Uppsala had wel voor de hand gelegen in het kader van dat Zweeds, maar ik ben erg enthousiast over de historische benadering die men in Utrecht geeft aan het vak "internationale betrekkingen". Dat komt ergens anders niet veel voor. Ook in Uppsala is "internationale betrekkingen" gebaseerd op verschillende vakgebieden. Wat mij betreft heeft de Universiteit van Utrecht dus de Europese concurrentiestrijd gewonnen. Ik ben nog niet bezig met mijn master's scriptie. Ik doe nu een klein onderzoek naar de Nederlandse houding ten opzichte van de militaire dictatuur in Uruguay. Dat wordt een werkstuk van zo'n 25 pagina's. Daarna moet ik toch eens gaan denken aan een stage. Ik volg nu ook het vak "instrumenten van de Nederlandse buitenlandse politiek". Dat is heel interessant en dan ga je natuurlijk aan ambassades denken. Maar kennis maken met een NGO is net zo interessant. Ik weet eigenlijk maar één ding: ik ben een heel sociaal mens en ik wil graag met mensen om mij heen werken en kunnen communiceren. Als wetenschappelijk onderzoeker zit je toch de hele dag in je eentje achter een computer. Dat is niets voor mij."

Wietske Stans

is vierdejaars studente internationale betrekkingen aan de Universiteit van Utrecht.

PROGRAMMABEHEER

OVERIGE OPDRACHTGEVERS

VSBFonds

Het VSBfonds financiert voor jonge afgestudeerden een studieverblijf van drie tot 24 maanden in het buitenland. Uniek aan dit programma is dat het geldt voor elk land ter wereld en dat de studie of het onderzoek niet per se hoeft te leiden tot een graad. De instellingen voor hoger onderwijs maken een voorselectie en de instellingen wordt gevraagd alleen zeer gemotiveerde en maatschappelijk betrokken studenten voor te dragen. In 2005 ontvingen 218 studenten een beurs uit het VSBfonds.

Kazachstan's Bolashak Programme

Het Kazachstaanse Bolashak Programme wil een bijdrage leveren aan training van specialisten op vakgebieden die de regering van Kazachstan prioriteit heeft gegeven. Met de beurzen kunnen studies op bachelor's, master's en PhD niveau worden gefinancierd aan een buitenlandse universiteit. Op hun beurt werken de afgestudeerden ter compensatie vijf jaar voor de regering van Kazachstan.

De selectie van de kandidaten geschiedt in Kazachstan. De Nuffic helpt in Nederland geschikte studieplaatsen te vinden. Ook zorgt ze voor begeleiding van de studenten. In 2005 regelde de Nuffic de plaatsing van één student. Elf kandidaten meldden zich voor 2006.

In 2005 werd het contract met de Kazachstaanse regering voor een jaar verlengd.

Higher Education Commission Pakistan

In mei 2004 voegde de Higher Education Commission (HEC) van Pakistan Nederland toe aan de bestemmingslanden van het Overseas Scholarship Scheme for PhD in Selected Fields. Hiermee wil het land in snel tempo de nationale onderzoekscapaciteit versterken. Gepromoveerde bursalen zeggen toe dat ze na het behalen van de graad minstens 60 maanden in Pakistan zullen werken. De gesprekken met de kandidaten in de slotronde worden door de Nuffic en het HEC samen gevoerd. De Nuffic helpt bij het vinden van studieplaatsen. In 2005 regelde de Nuffic een studieplaats voor 112 bursalen.

The Ford Foundation's International Fellowships Programme

De Nuffic is voor het Amerikaanse Ford Foundation's International Fellowships Programme (IFP) een zogenaamde plaatsingspartner. Het IFP stelt bijzonder getalenteerde personen in staat een hogere opleiding te volgen. Het is de bedoeling dat ze die gebruiken om op hun vakgebied een leidinggevende rol te spelen om zo in hun eigen land de ontwikkeling en in de wereld meer economische en sociale rechtvaardigheid te bevorderen. Het IFP is actief op zoek naar kandidaten uit kringen en gemeenschappen die een structurele toegang tot het hoger onderwijs ontberen om zo zeker te stellen, dat de

BOLOGNA-PROMOTOREN BRENGEN BOLOGNA-DOELSTELLINGEN NAAR ONDERWIJSPROCES

Robert Wagenaar is directeur van het Onderwijsinstituut van de Letterenfaculteit in Groningen. Hij treedt ook op als voorzitter van het team van Bologna-promotoren in Nederland. Elk EU-land en elke kandidaat-lidstaat kennen zo'n team dat met instemming van de nationale overheden is ingesteld en door de Europese Commissie wordt gesubsidieerd. In Nederland telt het negen leden, drie studentvertegenwoordigers, drie medewerkers uit het academisch onderwijs en drie medewerkers uit het hoger beroepsonderwijs. Zij zijn aangezocht vanwege hun kennis op het gebied van het Bologna-proces. "Wat wij doen", zegt Wagenaar, "is de Bologna-doelstellingen van het politieke proces overbrengen naar het onderwijsproces". Wij maken sleutelfiguren op de instellingen, zoals bestuurders en beleidsmakers, vertrouwd met de verschillende aspecten van het Bologna-proces. Dat is veel breder dan het overstappen op het bachelor-master stelsel. Daar komen adviezen aan te pas met betrekking tot het verwerven van ECTS- en Diploma Supplementlabels, het correcte gebruik van ECTS, de erkenningsproblematiek en kwaliteitszorg. Steeds komen we dan de dichotomie tegen tussen wat theoretisch bedacht is en wat praktisch mogelijk is. Dan zoeken we oplossingen met elkaar.

In 2005 hebben wij voor sleutelfiguren in het hoger onderwijs een drietal informatie- en discussiemiddagen verzorgd, één in het noorden, één in het zuiden en één in het westen van het land. Ook hebben we in samenwerking met OCW op het ministerie een bijeenkomst gehouden voor instellingsbestuurders. Daarnaast geven we voortdurend adviezen aan individuele instellingen via telefoon en e-mail. Om wat voor zaken gaat het dan? Wij merken, dat er nog steeds mensen overtuigd moeten worden van het nut van eenduidig vorm gegeven diplomasupplementen en van de voordelen die ECTS in al zijn aspecten met zich meebrengt. Bijvoorbeeld het aanbieden van een volledig Engelstalige onderwijscatalogus naast een Nederlandstalige versie.

Er is ook nog steeds overtuigingskracht voor nodig om mensen duidelijk te maken, dat een bachelor een graad is die de afsluiting betekent van een opleiding die naast toegang tot een vervolgopleiding ook toegang geeft tot de arbeidsmarkt en dat dit consequenties heeft voor de vormgeving en uitvoering van programma's. Op universitair niveau wordt de bachelor nog steeds door velen gezien als een knik, niet eens als een knip in de vroegere ongedeelde opleidingen, die pas met het behalen van een master's graad écht voltooid genoemd mag worden. En een echt knelpunt blijft de schakelproblematiek tussen een HBO-bachelor en een universitaire master's opleiding. Die schakelproblematiek wordt aan de ene kant veroorzaakt door reële verschillen, maar ook door koudwatervrees. En het is heel moeilijk vast te stellen, waar die reële verschillen eindigen en de koudwatervrees begint."

Robert Wagenaar

Rijksuniversiteit Groningen

PERSBERICHT UNIVERSITEIT GRONINGEN
EUROPESE ERKENNING VOOR
OPLEIDING 'EURO CULTURE'

Datum: 29 september 2005

De masteropleiding 'Euroculture' van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) is toegelaten tot Erasmus Mundus, het onderwijsstimulerings-programma van de Europese Unie. Opname in dit prestigieuze programma betekent dat de opleiding het predikaat 'topopleiding' verdient en kan beschikken over onderwijsbeurzen van de EU. De beurzen zijn bedoeld om talentvolle studenten van buiten Europa aan te trekken. 'Euroculture' is de derde masteropleiding aan de Faculteit der Letteren van de RUG die is toegelaten tot Erasmus Mundus.

Voorwaarde voor toelating tot het Erasmus Mundus programma is dat het gaat om een 'Europese' opleiding. Dat wil zeggen dat het masterprogramma wordt verzorgd door een consortium van ten minste drie universiteiten uit drie verschillende landen, op basis van een gemeenschappelijk curriculum. Studenten van zo'n masteropleiding volgen aan minimaal twee verschillende universiteiten een deel van hun programma. In het bijzonder voor studenten, die niet uit Europa afkomstig zijn, biedt deze opzet een unieke kans om Europees toponderwijs te volgen. Het diploma dat zij behalen is een gezamenlijk diploma van de universiteiten waar de studenten de studiedelen gevolgd en gehaald hebben.

bursalen een breed scala aan achtergronden bezitten. Kandidaten uit 22 landen krijgen een beurs aangeboden voor een studie in het land van hun keuze.

De Nuffic is verantwoordelijk voor alle Europese plaatsingen behalve die in het Verenigd Koninkrijk, voor de organisatie van vooropleidingen en voor het uitbrengen van studie- en beleidsadvies. In 2005 hielp de Nuffic bij het plaatsen van 100 IFP-bursalen aan universiteiten in Europa.

Rotterdam: Hein Knaapen (lid Raad van Toezicht) reikt Wietske Stans de Erasmus Studentenprijs uit.

Onderdeel van internationalisering is ook het delen van het studentenleven in het gastland. Dan blijkt een verblijf in een Nederlands studentenhuus vaak wel even wennen: dat half bohemien-achtige, dat ongestofzuigde.

NPT LANDEN

NETHERLANDS EDUCATION SUPPORT OFFICES (NESO'S)

NPT: VERPLICHTING PER LAND

31-12-05	TOTAAL RESTANT VERPLICHTING
Totaal Benin	6.291.490
Totaal Colombia	8.934.746
Totaal Eritrea	-
Totaal Ethiopië	10.091.148
Totaal Ghana	16.521.649
Totaal Guatemala	13.112.232
Totaal Indonesië	6.394.956
Totaal Mozambique	10.052.552
Totaal Rwanda	13.145.708
Totaal Tanzania	11.287.987
Totaal Oeganda	12.759.816
Totaal Vietnam	17.508.033
Totaal Jemen	14.044.885
Totaal Zuid-Afrika	4.835.646
Totaal Zambia	7.333.540
	152.314.388

NPT LANDEN

- Zes landen: proef 2002
- Landen toegevoegd in maart 2003
- Landen toegevoegd in december 2003

- NESO KANTOREN**
- CHINA
 - TAIPEI
 - HONG KONG*
 - INDONESIË
 - VIETNAM

- GHANA
- BENIN
- YEMEN
- ERITREA
- ETHIOPIË
- OEGANDA
- RWANDA
- TANZANIA
- ZAMBIA
- MOZAMBIQUE
- ZUID-AFRIKA

- VIETNAM
- INDONESIË

*EIND 2005 IS HET NESO-KANTOOR IN HONG KONG GESLOTEN EN ZIJN DE WERKZAAMHEDEN EN ACTIVITEITEN DOOR NESO CHINA OVERGENOMEN

2

STUDENTEN EN DOCENTEN INTERNATIONAAL WEGWIJS MAKEN

Ongeveer een derde van de recent in Nederland afgestudeerden geeft aan tijdens de opleiding iets in het buitenland te hebben gedaan. Dat kunnen stages zijn of studieonderdelen van uiteenlopende omvang. Dit gegeven is al sinds de eeuwwisseling constant. Het aantal studenten dat gebruik maakte van een Erasmus-beurs om daar een studieverblijf in een ander EU-land mee te financieren, steeg voor het eerst sinds jaren en wel met ongeveer 600. Een nieuwe factor is het besluit van de staatssecretaris van OCW, belast met hoger onderwijs, om voortaan ook beurzen en studieleningen beschikbaar te stellen aan studenten die voor een opleiding in een ander land van de EU of de Europese Economische Ruimte kiezen. De Nuffic wil studenten en docenten met internationale ambities wegwijs maken.

Voorlichting en informatie

Nederland telt ongeveer een half miljoen studenten. Per jaar gaan er daarvan meer dan 30.000 in het kader van hun studie de grens over. Internationale mobiliteit is voor de gemiddelde student dan ook lang geen vanzelfsprekendheid. Vandaar dat de Nuffic ook in 2005 de zogenaamde Wilweg-campagne opzette. "Wilweg" hangt samen met het Nederlandse spreekwoord: "Waar een wil is, is een weg". De site www.wilweg.nl geeft informatie over alle zaken die zich voordoen als een student een studie of stageperiode in het buitenland ambieert. Het gaat dan bijvoorbeeld over

erkenning van studiepunten, verblijfsvergunningen, verzekeringen, culture shock enzovoorts. www.wilweg.nl bevat ook veel informatie over onder Nederlanders populaire studiebestemmingen, zoals Spanje of het Verenigd Koninkrijk.

Bij de site behoort een gedrukt handboekje. De Nuffic nam bovendien het initiatief tot de Nationale Week voor studie en stage in het buitenland, een jaarlijkse manifestatie aan het begin van het academisch jaar. De week bestaat uit voorlichtingsdagen en bijeenkomsten die in samenwerking met geïnteresseerde instellingen worden georganiseerd. In 2005 deden 35 instellingen mee aan de week. Er zijn plannen om in de toekomst de nationale week te vervangen door een nationale dag die dan wel veel meer impact zou moeten hebben.

Overigens beheerde de Nuffic ook in 2005 de site www.beursopener.nl met een overzicht van alle – ook particuliere – beurzen waarop studenten in het kader van internationale mobiliteitsplannen kunnen proberen een beroep te doen. Parallel met deze campagne loopt het permanente “Study in Holland” project voor de werving van buitenlandse studenten. Centraal staat de site www.studyin.nl met informatie over Engelstalige opleidingen in het Nederlandse hoger onderwijs. Die variëren in lengte van enkele weken tot enkele jaren. Er zijn veel non-degree programma’s bij, maar een zekere nadruk ligt op masteropleidingen. In 2005 groeide het aantal opleidingen tot boven de 1.100. Informatie over beurzen vinden buitenlandse studenten op de site www.grantfinder.nl.

Nieuwe software stelde de instellingen in staat zelf hun informatie up-to-date te houden. De betekenis van elektronische informatievoorziening in het kader van de werving van buitenlandse studenten neemt zo sterk toe dat het verspreiden van gedrukte studiegidsen en wervingsfolders in 2005 ter discussie kwam te staan.

Journalisten namen gedurende het verslagjaar gemiddeld tweemaal per week contact op, gewoonlijk met vragen om informatie. De belangstelling richtte zich vooral op de overstap naar het binaire bachelor-masterstelsel en de gevolgen daarvan. Ook toonden zij belangstelling voor internationalisering, zoals die bijvoorbeeld wordt geëntameerd door de Nationale Week voor studie en stage in het buitenland.

Bieden publicaties of websites van de Nuffic geen soelaas, dan kunnen studenten – en trouwens ook anderen – zich wenden tot de publieksvoorlichters van de organisatie. In 2005 beantwoordden zij 7.485 telefonisch en via e-mail gestelde vragen, die afkomstig waren van 6.843 personen. De voorlichters registreren de vragen en de antwoorden, zodat op basis daarvan standaardinformatiemateriaal kan worden vervaardigd. Natuurlijk mag deze tendens tot

standaardisering de Nuffic-ambitie om waar het om informatieverstrekking gaat, maatwerk te leveren, niet in de weg staan.

Een heel specifiek op informatie gericht netwerk is Cospa, het Coordinating Office for Student Placement Abroad. De Nuffic beheert dit netwerk van stagecoördinatoren op de instellingen voor hoger onderwijs, die informatie en ervaringen delen met betrekking tot het vinden van stageplaatsen in het buitenland voor hun studenten.

ILSE SCHENK, KITTY HEMMER EN MAUREEN BERGMAN WIJZEN DE WEG DOOR HET BUREAUCRATISCH BOS

“Tussen droom en daad staan wetten in de weg en praktische bezwaren” luidt één der bekendste dichtregels uit de Nederlandse literatuur. Ze zijn ook van toepassing op internationale mobiliteit, want wie als buitenlandse student of wetenschappelijk onderzoeker de Nederlandse grens over wil, komt vele obstakels tegen. Het is soms net of je een donker bos van bureaucratie moet betreden, waarin je hopeloos zult verdwalen. Wie dan bij de Nuffic te rade gaat, komt in contact met Ilse Schenk, Kitty Hemmer of Maureen Bergman. Ilse helpt buitenlandse onderzoekers op weg naar Nederland door informatie te geven over onderwerpen als pensioen, sociale zekerheid en belastingen. Kitty en Maureen loodsen buitenlandse onderzoekers en studenten door de immigratieprocedures heen. Het komt nog vaak genoeg voor dat de aanvraag voor een studievizum stukt, omdat de aanvraag niet (helemaal) op de juiste manier wordt gedaan. Dat is geen wonder, aldus Kitty Hemmer: “De regelgeving is ingewikkeld en er worden steeds aanpassingen gedaan. Als je niet voldoet aan de regels, kom je niet door de procedure heen. Wij hebben er bijna een dagtaak aan om de veranderende wet- en regelgeving bij te houden en om onze achterban daar tijdig en goed over te informeren. Die achterban zit op de instellingen voor hoger onderwijs. Wij zitten hier met zijn drieën en krijgen toch elke dag wel een aantal telefoontjes en e-mails van mensen die onze hulp nodig hebben, ook al proberen we met trainingen, informatiemiddagen en cursussen de kennis van onze achterban op de instellingen op peil te houden. Het gaat er ten slotte om dat de instelling

Ilse Schenk

Wet en recht

De internationale mobiliteit van studenten en docenten wordt gehinderd door het restrictieve immigratiebeleid voor burgers van buiten de Europese Unie dat de lidstaten gemeen hebben.

Voor buitenlandse studenten is daarom in Nederland een verkorte procedure in het leven geroepen met een rol voor de ontvangende instelling

zorgt voor een legaal verblijf van haar gasten. Per gast kan de situatie echter verschillen en dat levert vaak specifieke vragen op. Dan moet er een redelijke oplossing gevonden worden. Dat is overigens ook een taak van ons. Wij hebben een liaisonfunctie tussen het hoger onderwijs en de autoriteiten, die zich met het vreemdelingenbeleid bezig houden. Als we structurele knelpunten tegenkomen, kaarten we dat aan, want we onderhouden goede contacten met beleidsmakers én uitvoerders:

“Om zulk werk goed te doen moet men doorzettingsvermogen aan geduld kunnen paren”, aldus Kitty Hemmer: “Je moet niet snel gefrustreerd raken. Je moet een lange adem hebben en te allen tijde oplossingsgericht blijven denken. Het gaat erom tegelijk communicatief en hulpvaardig te zijn.”

Ilse Schenk werkt binnen de Nuffic aan het ERA-MORE-project, een initiatief van de EU om de mobiliteit van onderzoekers naar en binnen Europa te bevorderen. “Wat mij aantrekt aan deze baan is het feit, dat ik mij bezig kan houden met een belangrijk onderwerp. Het is wezenlijk, dat ons werelddeel zijn kenniseconomie uitbreidt. Ik voel de urgentie en ik vind het dan ook fascinerend daaraan te kunnen bijdragen door mensen echt praktische hulp te verlenen. ERA-MORE loopt nu een jaar. We hebben een website vol informatie. Nederland kent sinds 2004 een kennismigrantenregeling en je ziet hoe er in ons land steeds meer aandacht ontstaat voor de behoefte aan kenniswerkers uit het buitenland.

Zie bijvoorbeeld de studies van het innovatieplatform, dat wordt voorgezeten door Premier Balkenende zelf. We hebben toptalent uit de hele wereld nodig en de kennismigrantenregeling biedt een mogelijkheid om hooggekwalificeerde personen snel naar Nederland te krijgen. Waar de reguliere procedure snel tot zes maanden kan duren, wordt nu gestreefd naar een afhandeling in twee weken. Naast strubbelingen op het immigratievlak doen zich ook andere obstakels voor. Zo leidt de volkomen nieuwe wijze, waarop in Nederland sinds 2006 de ziektekostenverzekering geregeld is, voor buitenlanders tot veel onduidelijkheid”.

Kitty Hemmer

Maureen Bergman

voor hoger onderwijs. Daarnaast bestaat er sinds 2005 bovendien een kenniswerkersregeling met een beslistermijn van slechts twee weken. Dat bekort de wachttijd voor studenten, docenten en kennismigranten aanzienlijk.

Niettemin doen zich vaak bijzondere problemen voor die alleen door specialisten kunnen worden opgelost. Dan kunnen Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs advies vragen aan het Nuffic Mobstacles Team. Mobstacle staat voor mobility obstacle. In het jaar 2005 werden 1883 vragen beantwoord. In 2004 bedroeg dit aantal nog 2500. Waar komt die daling vandaan? Veel gestelde vragen worden via nieuwsbrieven en achtergrondinformatie breed verspreid. Bovendien organiseert het Mobstacles Team trainingen. Zo wordt een professionaliseringsproces geëntameerd.

Een Nuffic-VSNU-Senter/Novem consortium voert voor Nederland het ERA-MORE project uit. Dit EU-project bevordert de internationale mobiliteit van docenten door vragen te beantwoorden over beurzen, vacatures en het leven in het algemeen in de verschillende lidstaten. In 2004 ging het driejarige project van start, in 2005 was het volop in gang.

Verwant aan deze vorm van dienstverlening is het verzorgen van werkvergunningen voor Nederlandse stagiairs in de Verenigde Staten. De Nuffic verleent deze dienst namens de Council on International Educational Exchange (CIEE).

Internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs

Het Nederlands hoger onderwijs werft studenten niet alleen nationaal, maar ook Europabreed en wereldwijd. Deze werving wordt geflankeerd door het aanbieden van andere producten en diensten, zoals consultancy en het opzetten van samenwerkingsprogramma's. Ook is het sterk geïnteresseerd in de vorming van consortia op het gebied van onderwijs en onderzoek.

Deze internationale marketing van het Nederlandse hoger onderwijs en zijn producten kent geen winstoogmerk. Als hoog ontwikkelde post-industriële samenleving in het hart van de Europese Unie kan Nederland zijn sociaal-economische positie alleen maar behouden en uitbreiden als het zich verder ontwikkelt tot een innovatieve kennissamenleving. Er bestaat een mondiale concurrentie om schaars talent. Alleen door internationale gerichtheid kunnen instellingen voor hoger onderwijs kwalitatief op peil blijven. Internationale marketing van het hoger onderwijs is van dat beleid een onmisbare component. De Nederlandse overheid ziet dat ook in. Dankzij financiële ondersteuning van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap kan de Nuffic op marketing gerichte Netherlands Education Support Offices (NESO's) in China, Hong Kong, Indonesië, Taiwan en Vietnam beheren. Eind 2005 is het NESO-kantoor in Hong Kong gesloten en zijn de werkzaamheden en activiteiten door

NESO China overgenomen. Met het netwerk van exportbevorderings-bureaus van het ministerie van Economische Zaken en Nederlandse diplomatieke posten in het buitenland bestaat een goede samenwerking.

In 2005 viel het besluit de internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs een extra impuls te geven. Het ministerie van OCW besloot het bestaande netwerk van NESO's uit te breiden met vestigingen in Brazilië, India, Maleisië, Mexico, de Russische Federatie, Thailand, Vietnam. Het kantoor in Vietnam is sinds november 2005 operationeel. Dit betekent een aanzienlijke verdichting van het netwerk in Azië, terwijl ook bruggenhoofden gevestigd kunnen worden in de Russische Federatie en Latijns Amerika. De nieuwe NESO-kantoren worden in de jaren 2006 en 2007 geopend.

De staf – die op de directeur na bestaat uit plaatselijk geworven vakkrachten, waarbij alumni van het Nederlandse hoger onderwijs een streepje voor hebben

IN 2005 WAREN DE NUFFIC EN INSTELLINGEN VOOR HOGER ONDERWIJS AANWEZIG OP ONDERWIJSBEURZEN IN

Dag van de Internationale Student: goedlachs publiek uit alle windstreken

ALUMNI

In 2005 vond de Dag van de Internationale Student plaats. Een manifestatie van een dergelijke omvang liet zich alleen organiseren met substantiële sponsoring van buiten de Nuffic. De Haagse Hogeschool stelde als locatie zijn hoofdgebouw ter beschikking. Grote sponsors waren voorts de verzekeraars Aon en Lippmann, evenals Shell, de gemeente Den Haag en het ministerie van OCW. Hoofdsprekers waren de Minister van OCW, Maria van der Hoeven, en de heer Supachai Panitchpakdi, Secretaris Generaal van de UNCTAD, die in de jaren zestig in Rotterdam studeerde en daar ook promoveerde. De bezoekers kregen een uitgebreid programma aan excursies en workshops voorgeschoteld. Daarnaast was het een groot feest. Ruim duizend studenten van meer dan honderd nationaliteiten gaven aan de uitnodiging gehoor. Achterliggend doel van de Dag van de Internationale Student was de band van de studenten met Nederland te versterken. De laatste jaren ontdekt het Nederlandse hoger onderwijs hoe belangrijk het is om een band te onderhouden met hun alumni wereldwijd. Zij zijn informele ambassadeurs van Nederland en hun alma mater. Zij zijn bovendien belangrijke intermediairs naar overheid en zakenleven. Een netwerk van tevreden alumni is bovendien goud waard voor elk Netherlands Education Support Office. Vandaar dat de oprichting van nationale Netherlands alumni associations én globale netwerken rond instellingen en studierichtingen van wezenlijke betekenis zijn.

– verspreidt informatie over wat het Nederlandse hoger onderwijs te bieden heeft. De Nederlandse instellingen bieden steeds meer cursussen aan in het Engels, zowel degree als non-degree. In 2005 ging dit aantal de 1.200 te boven en de diversiteit is enorm. In 2005 constateerde men op de NESO's, dat ook de dienstverlening op maat en consultancy aan Nederlandse instellingen steeds meer aandacht vereisten, terwijl die voor de voorlichting aan studenten zich stabiliseerde. De elektronicarevolutie zorgt ervoor dat de rol van het Internet bij de internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs steeds belangrijker wordt. Alle NESO's hebben hun eigen, op het werkingsgebied gerichte, website. De Nuffic zelf richt zich tot de hele wereld met de site www.studyin.nl. Daarop staat de meest recente informatie over het Nederlandse cursusaanbod. In 2005 werden een nieuwe werkwijze en nieuwe software ingevoerd, zodat de instellingen zelf de informatie over hun eigen aanbod zo actueel mogelijk kunnen houden. Naast de website wordt natuurlijk nog steeds veel gedrukte informatie gebruikt, van brochures tot flyers en affiches. Ook zijn er cd-roms met daarop zeer uitvoerige informatie over studeren in Nederland. Onderzoek leert dat studenten met internationale ambities eerst een bestemmingsland selecteren en dan een instelling. Daarom dienen Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs zich in het buitenland te presenteren onder de noemer Holland en het hoger onderwijs in Nederland. Dit gebeurt met behulp van websites als www.studyin.nl, waar uiteraard doorgeklikt kan worden naar instellingssites. Een gezamenlijke aanwezigheid op onderwijsbeurzen maakt het mogelijk veel extra aandacht van het publiek te trekken. De aanwezigheid van Nederlandse instellingen op onderwijsbeurzen is ook in 2005 weer gegroeid. Daarbij ging het niet alleen om beurzen rond de NESO's. Als zich voldoende instellingen melden voor deelname aan een specifieke beurs, kan de Nuffic ondersteuning bieden door de gezamenlijke presentatie te coördineren. In voorkomende gevallen voert de Nuffic verkenningsmissies uit om voor de Nederlandse instellingen marktgegevens te verzamelen. In 2005 bijvoorbeeld vond een dergelijke missie plaats naar de Russische Federatie. Dat gebeurde mede ter voorbereiding op de oprichting van een NESO kantoor aldaar.

Als een gezamenlijke Nederlandse presentatie een toegevoegde waarde oplevert, dan geldt dat in een groot aantal gevallen ook voor een Europabrede aanpak. De Nuffic werkte in 2005 vruchtbaar samen met de zusterorganisaties British Council, Deutscher Akademischer Austausch Dienst (DAAD) en EduFrance. Gevieren wonnen zij een tender van de Europese Unie voor het organiseren van de European Higher Education Fairs (EHEF) en Asia Link conferenties. De ervaringen met een eerste EHEF in 2004 leerden dat deze Europese branchepromotie een essentiële aanvulling is op het brede scala aan marketing-

en promotie-instrumenten. Het Europese consortium won de tender van € 2,5 miljoen voor beurzen en conferenties in zeven Aziatische landen tussen 2006 en 2008 te organiseren.

Krijgen buitenlandse studenten in Nederland waar voor hun geld? In hun eigen ogen niet altijd. Klachten komen voor. In opdracht van het ministerie van OCW onderhoudt de Nuffic een website met informatie voor ontevreden studenten. Zij worden doorverwezen naar instanties die hun klacht kunnen behandelen. In het academisch jaar 2004/2005 ontving deze site gemiddeld dertig bezoekers per dag. Daarna begon het te dalen.

In 2005 werkten de koepelorganisaties van het Nederlands hoger onderwijs hard aan een gedragscode die voor buitenlandse studenten een kwaliteitsgarantie inhoudt. De overheid zou dan op haar beurt het toekennen van beurzen of verblijfstitels voor studenten kunnen beperken tot instellingen die deze gedragscode daadwerkelijk onderschrijven en naleven, terwijl de Nuffic in haar informatiemateriaal alleen gegevens opneemt over instellingen die zich aan de gedragscode houden. Eind 2005 zag het er naar uit dat de gedragscode weldra zou kunnen worden gepubliceerd.

Diplomawaardering

Diploma's en graden hebben een bij uitstek nationaal karakter. Wie ze in een ander land wil gebruiken, moet ze daarom in veel gevallen laten waarderen door de overheid of door een instantie die daartoe specifiek is aangewezen. In Nederland is de Nuffic verantwoordelijk voor het waarderen van diploma's uit het algemeen voortgezet en hoger onderwijs, terwijl de Vereniging Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven Colo dat is voor het Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie (BVE)-veld, dat in Nederland het middelbaar beroepsonderwijs omvat. Nuffic en Colo werken dan ook nauw samen. Samen bemensen deze organisaties de structuur Internationale DiplomaWaardering in Nederland, de IDW-structuur. Zij vormen de expertisecentra, terwijl de fysieke loketten van deze structuur worden gevormd door de 125 Centra voor Werk en Inkomen (CWI) overal in de Nederland. Voor de diplomahouders die de arbeidsmarkt op willen, betaalt het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de waarderingen. Ook particulieren, die een waardering willen hebben, richten zich tot de IDW-structuur. Zij worden direct geholpen door het Informatiecentrum IDW van Colo en Nuffic. In de IDW-structuur werden in 2005 door Nuffic 3.800 waarderingen opgesteld, terwijl dat er in 2004 4.600 waren.

Het internet speelt bij de communicatie een grote rol. De IDW-structuur maakt het mogelijk dat adviezen binnen vier weken afgerond kunnen worden. Ministeries, overheidsorganen en instellingen voor hoger onderwijs kloppen voor diplomawaarderingen nog steeds direct aan bij de Nuffic. Dankzij subsidie

Zo wordt het alumni beleid bewust ook onderdeel van de kwaliteitszorg.

In 2005 is in dit kader het Netherlands Alumni Network in China (NANC) opgericht, waarvoor de NESO in Beijing een full time medewerker heeft aangesteld. In totaal hebben ruim 800 Chinese alumni en bijna vijftig Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs zich al aangesloten bij dit netwerk. De website www.nanc.org.cn is een ontmoetingspunt voor alumni, instellingen en bedrijven in China.

MAKELAAR VAN KENNIS EN ERVARING

De stimuleringsprogramma's die de Nuffic in opdracht van de overheid uitvoert, zijn uiteindelijk bestemd voor docenten, studenten en instellingen voor hoger onderwijs. Samenwerking, coördinatie en het uitwisselen van ervaringen zijn dan van belang. De Nuffic voert dan ook het voorzitterschap/secretariaat van een aantal overlegorganen rond het thema internationale samenwerking in het hoger onderwijs, zoals het op ontwikkelings samenwerking gerichte COO, en het COI/HIB over internationalisering. In deze overlegorganen verschijnen over het algemeen in internationalisering gespecialiseerde medewerkers van instellingen voor hoger onderwijs. Voor een degelijke aanpak van de internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs is een goede coördinatie tussen de instellingen noodzakelijk. Ook moet er overeenstemming bestaan over de te volgen generieke strategie. Een belangrijk instrument om deze consensus tot stand te brengen is de Programmaraad voor Export van Nederlands Hoger Onderwijs, waarvan het secretariaat gevoerd wordt door de Nuffic. Viermaal per jaar komen vertegenwoordigers van Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs bijeen om activiteiten en plannen rond dit thema op elkaar af te stemmen. De Nuffic heeft voor dit doel een speciale website opgezet: www.nuffic.nl/programmecouncil/. Voor de bestuursorganen van de universiteiten en hogescholen organiseerde de Nuffic enkele zogenaamde haardvuursessies: op een geschikte locatie wisselen

van het ministerie van OCW zijn daar voor deze instellingen geen kosten aan verbonden. In 2005 bracht de Nuffic in dit kader 3433 waarderungen uit tegen 2945 in 2004. Door geautomatiseerde werkprocessen kan deze groei opgevangen worden. De Nuffic ontwikkelt zich tot specialist in het behandelen van lastige en dus zeer tijdrovende diplomawaarderungen.

Medewerkers van hogeronderwijsinstellingen en overheid maken gebruik van een door de diplomawaardeerders van de Nuffic opgesteld en up-to-date gehouden handboek. Daarin worden de buitenlandse diploma's en graden beschreven die in Nederland het vaakst worden aangeboden. Voor speciale en moeilijke gevallen kunnen de gebruikers bij de Nuffic zelf terecht. Toenemende professionalisering van diplomawaardering buiten de Nuffic leidt bovendien tot vragen over onderwijssystemen en bijbehorende diploma's. De Nuffic voorziet al in die informatie door het publiceren van een nieuwsbrief voor klanten en fact sheets. De diplomaspecialisten van de Nuffic werken hard aan nieuwe instrumenten rond het Handboek voor diplomawaardering, waarbij een experiment met een in 2006 te openen helpdesk het belangrijkste is.

Elders en eerder verworven competenties

De waardering van een diploma laat zien welke opleidingen betrokkene achter de rug heeft, met welke in Nederland die het beste te vergelijken zijn en op welk niveau deze staan. Kennis en ervaring die buiten formele onderwijssystemen zijn opgedaan, spelen bij de waardering geen rol.

In Nederland zoeken overheid en bedrijfsleven al lang naar manieren om deze “elders en eerder verworven competenties” op een systematische manier vast te leggen, zodat opleiders en personeelsmedewerkers ze kunnen gebruiken.

Sinds enkele jaren houdt de Nuffic zich eveneens bezig met de ontwikkeling van een methodologie voor het waarderen van elders en eerder verworven competenties, opdat deze betrokken kan worden bij de internationale diplomawaardering.

Het belangrijkste instrument daartoe is een digitale portfolio voor (hoog)opgeleide buitenlanders, die zoveel mogelijk verifieerbare informatie dient te bevatten over de in beroepspraktijk en elders opgedane kennis en ervaring. In 2005 werd het portfolio, in samenwerking met een aantal partners,

kleine groepen topbestuurders van gedachten met Nuffic-experts.

Daar werd bijvoorbeeld de internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs besproken vanuit het beleidsmatig perspectief.

Het door de Nuffic uitgegeven magazine Transfer is een vakblad voor internationalisering van het hoger onderwijs in de breedste zin des woords. Het blad brengt veel achtergrondverhalen, maar is ook nadrukkelijk bedoeld als podium voor vrije discussie.

Jaarlijks organiseert de Nuffic informatieve cursussen, workshops en seminars. Deze zijn bedoeld voor internationaliseringprofessionals op de instellingen voor hoger onderwijs.

Het gaat dan bijvoorbeeld om trainingen rond de ingewikkelde Nederlandse immigratiewetgeving,

het werken met Europese stimuleringsprogramma's, diplomawaardering, interculturele communicatie en samenwerking en marketing. In 2005 organiseerde de Nuffic 18 cursussen, studiedagen en workshops. Thema's waren onder andere: joint degrees,

internationalization at home, cross-border higher education en teaching the Chinese learner. En natuurlijk: Internationalization in Higher Education bedoeld voor beginnende internationaliseringsmedewerkers op instellingen voor hoger onderwijs.

Aan het eind van het verslagjaar vond in Rotterdam de eerste Erasmusdag plaats. Daarvoor nodigde de Nuffic alle bij het Erasmusprogramma betrokkenen op de instellingen uit om de gang van zaken goed door te spreken en zich voor te bereiden op de toekomst. Op de Erasmusdag werd ook de winnares gepresenteerd van de

PROJECTACTIVITEITEN 2005

TSJECHIË

Erkenning van beroepskwalificaties

KROATIË

Mobiliteit hoger onderwijs, beleid diploma-erkenning en wetgeving

RUSSISCHE FEDERATIE

Training van experts op het gebied van wederzijdse erkenning van diploma's

Universitair netwerk diplomavergelijkers

ALGERIJE, EGYPTE, MAROKKO, TUNESIË

Naar de vestiging van een Mediterraan netwerk voor de erkenning van kwalificaties en kwaliteitszorg.

JAPAN

Vergelijkende studie naar de evaluatie van buitenlandse academische kwalificaties.

■ projectactiviteiten 2005

■ projectactiviteiten 1995-2004

nieuwe Erasmus studentenprijs
(zie kader pagina 20-21).

Over internationalization at home was bovendien het thema van een conferentie met experts van Nederlandse en Vlaamse instellingen voor hoger onderwijs, die op 9 mei 2005 in Rotterdam bijeenkwam. De vraagstelling luidde: "Hoe geven wij vorm aan een kosmopolitische studieomgeving, die voornamelijk studenten raakt die tijdens hun opleiding niet naar het buitenland gaan." Sprekers uit de hele wereld belichtten deze problematiek.

In workshops maakten de deelnemers kennis met concrete cases.

De conferentie oefende – zo bleek later – veel invloed uit op het beleidsdenken in het Nederlands hoger onderwijs.

Overall streeft men er naar de onderwijsinhoud meer af te stemmen op de groeiende diversificatie van de studentenbevolking. Dan moet men niet alleen denken aan buitenlandse studenten, maar ook aan de eisen die de multiculturele samenleving stelt. In mei 2005 organiseerde de Nuffic de internationale conferentie a Changing Landscape, die een bestandsopname inhield van alle ervaring op het gebied van institutionele samenwerking tussen instellingen in het Noorden en het Zuiden met ontwikkelingssamenwerking als doelstelling. De vele papers die de deelnemers indienden, werden op cd-rom en internet gepubliceerd. Ook kwam een boek tot stand.

waaronder het CWI, de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF en het Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers, ontwikkeld.

Vanaf 2006 kunnen houders van buitenlandse diploma's bij de Nuffic een account krijgen waar zij conform een bepaald format alle kennis die zij zich verwerven, kunnen vastleggen. Als dat problemen oplevert, geven Nuffic-medewerkers deskundige hulp. Andere producten zijn cursussen in het opstellen van portfolio's en het oordeelkundig waarderen daarvan

Internationale informatievoorziening en consultancy

In opdracht van het ministerie van OCW treedt de Nuffic op als Informatiecentrum voor de Richtlijn Algemeen Stelsel, afgekort tot IRAS. Deze richtlijn (the EU Directive for a General System (EEC/89/48)) heeft betrekking op de erkenning van beroepskwalificaties. In 2005 beantwoordde de Nuffic 700 verzoeken om informatie. Webpagina's over hetzelfde onderwerp kregen 21.000 bezoekers. Het Informatiecentrum Geesteswetenschappen Nederland Vlaanderen wordt door de Nuffic sinds 1999 bemand. De dienstverlening bestaat in feite uit het onderhouden van een website met zeer actuele en uitputtende informatie. In 2005 kreeg deze site 4.500 bezoekers.

De Nuffic krijgt veel verzoeken om workshops te verzorgen en advies te geven op het gebied van diplomawaardering en onderwijsvergelijking.

De diplomawaardeerders van de Nuffic gaan op deze verzoeken in omdat de Nuffic op deze manier bijdraagt aan het slechten van mobiliteitsbarrières.

De vraag is echter groter dan de Nuffic aankan. Er moet dus regelmatig nee worden verkocht. Toch vond in 2005 een aantal projecten plaats, zoals in Tsjechië en de Russische Federatie, waar de Nuffic behulpzaam is bij uitbouw en professionalisering van de nationale structuren voor diplomawaardering. Voorts werd in 2005 hard gewerkt aan een vertaling van het Handboek in het Engels. Dankzij financiële ondersteuning van de EU kon on line een cursus diplomawaardering bestemd voor belangstellenden waar dan ook ter wereld worden aangeboden.

De Nuffic houdt zich niet alleen bezig met diplomawaardering voor de binnenlandse markt, zij verspreidt ook internationaal informatie over het Nederlands hoger onderwijs, zijn graden en diploma's, voornamelijk onder diplomawaardeerders en beoefenaren van aanverwante beroepen. Het is tenslotte in het belang van de steeds internationaler opererende houders van Nederlandse diploma's dat hun kennis en kunde in het buitenland op de juiste waarde worden geschat. Bovendien leidt de succesvolle internationale marketing van het Nederlands hoger onderwijs tot een export van Nederlandse diploma's en graden.

De Nuffic is een groot voorstander van diplomasupplementen, bijvoegsels bij Nederlandse diploma's die in het Engels gesteld zijn en informatie geven

over de aard van de opleiding, de gevolgde bijvakken en de wijze waarop men het Nederlandse cijfersysteem correct interpreteert. Steeds meer instellingen voor hoger onderwijs verstrekken zulke supplementen. Gediplomeerden die niet over zo'n supplement beschikken, kunnen door de Nuffic een Diploma Description laten maken. In 2005 werden 387 van zulke Diploma Descriptions geleverd, tegen 416 in 2004.

Uiteraard participeerde de Nuffic ook in 2005 in talrijke wereldwijde netwerken voor diplomawaardering en onderwijsvergelijking. In Europa zijn dat er twee, het netwerk van National Academic Recognition Information Centres (NARIC) van de EU en het European Network of National Information Centres on academic recognition and mobility (ENIC) van de Raad van Europa en de Unesco. De Nuffic is door de minister van OCW gemandateerd als het Nederlandse NARIC en ENIC.

Toen Nederland en Vlaanderen overgingen tot gezamenlijke accreditatie van opleidingen en het oprichten van één accreditatieorganisatie (NVAO), besloten de Vlaamse NARIC/ENIC en de Nuffic om elkaars graden automatisch te gaan erkennen. Want beide landen garandeerden een vergelijkbare basiskwaliteit en niveau van hun hoger onderwijsopleidingen. Inhoudelijk is er doorgaans geen sprake van wezenlijke verschillen. De samenwerking zal in 2006 geformaliseerd en in 2007 geëffectueerd worden.

Tevens nam de NVAO in samenwerking met beide genoemde NARIC/ENIC's het initiatief om deze samenwerking tussen accreditatie en diplomawaardering en -erkenning uit te breiden naar het grondgebied van het European Consortium for Accreditation (ECA), een consortium van de nationale accreditatieorganisaties van een tiental landen. In december 2005 werd in Wenen, op een congres van het ECA, een Joint Declaration ondertekend door diplomawaarderingsinstanties uit vier landen en accreditatieorganisaties uit vijf landen. Het einddoel is de automatische erkenning van elkaars bachelor's en master's graden wat inhoud en niveau betreft. Het niveau zal kunnen worden vastgesteld aan de hand van de systematiek van nationale en Europese kwalificatiestructuren, waaraan op dit moment zowel door de Europese Commissie als in het kader van het Bologna-proces wordt gewerkt. Deze erkenning geldt voor de landen waarvan zowel de accreditatie-instelling als het NARIC/ENIC heeft ondertekend.

DE NUFFIC EN HAAR MENSEN

Aan het eind van het verslagjaar telde de hoofdvestiging van de Nuffic in Den Haag 187 medewerkers, 74 mannen en 113 vrouwen. Van deze medewerkers hadden er 131 een graad of een diploma in het hoger onderwijs. De Nuffic kent veel deeltijdwerkers: 98. Dat is meer dan vijftig procent. Overigens is de overgrote meerderheid van de parttimers vrouw: 79. Bij de voltijdse medewerkers zijn niet de vrouwen in de meerderheid, maar de mannen. Tegenover 34 vrouwen staan 55 mannen. Van alle medewerkers waren er 45 jonger dan 35 jaar, 63 tussen de 35 en 44 jaar, 47 tussen de 44 en de 54 jaar en 32 tussen de 55 en 65 jaar. Ook op de overzeese vestigingen overtrof het aantal vrouwelijke medewerkers de mannen ruimschoots: dertig tegen twaalf. De grootste vestiging is die in Indonesië met 23 medewerkers, 5 mannen en 18 vrouwen. Daarna volgt China met 11 medewerkers, 7 vrouwen en 4 mannen. De NESO Taiwan – geheel ingebed in het Netherlands Trade and Investment Office te Taipei – telt 2 medewerkers, een man en een vrouw.

BESTUUR

Voorzitter: Sander van den Eijnden

Vice-voorzitter: Herman Vriesendorp

BEDRIJFSORGANISATIE

Vijf afdelingen

ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Directeur: Jos Walenkamp

INTERNATIONALISERING

Directeur: Hanneke Teekens

DIPLOMAWAARDERING & CERTIFICERING

Directeur: Jindra Divis

INTERNATIONALE MARKETING &

COMMUNICATIE

Directeur: Jacques van Vliet

ALGEMENE ZAKEN

Directeur: Jurri Rooyackers

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

3.1

Algemeen

De Stichting Nuffic is een stichting naar Nederlands recht met als statutaire naam “Stichting Nuffic, Nederlandse Organisatie voor Internationale Samenwerking in het Hoger Onderwijs en Onderzoek”, gevestigd aan de Kortenaerkade 11, 2518 AX 's-Gravenhage, ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Haaglanden onder nummer 41150085.

De Stichting Nuffic wordt voor ruim 80% gefinancierd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en het ministerie van Buitenlandse Zaken. 40% betreft de generieke subsidie, die door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, mede namens het ministerie van Buitenlandse Zaken wordt verstrekt. 14% betreft doelsubsidies van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en 26% doelsubsidies van het ministerie van Buitenlandse Zaken.

De verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in het kader van de generieke subsidie tussen deze ministeries en de Stichting Nuffic was in hoofdlijnen vastgelegd in een bestuurlijke overeenkomst voor de periode 2001-2004. Deze overeenkomst werd in eerste instantie verlengd met een jaar, maar al op 1 juli 2005 is de nieuwe bestuursovereenkomst gesloten voor de periode 1 juli 2005 tot en met 31 december 2007. Jaarlijks worden nadere operationele afspraken gemaakt.

Op de generieke subsidie zijn de in 1993 voor de Nuffic vastgestelde subsidievoorwaarden van toepassing (CFI/F/HW-93083138 d.d. 28 oktober 1993). In deze voorwaarden is, naast hetgeen gebruikelijk is in een cyclus van jaarlijkse subsidiëring, opgenomen dat:

- voorafgaande goedkeuring is vereist voor het vervreemden of bezwaren van registergoederen;
- de Nuffic aan het Rijk een door de minister te bepalen vergoeding verschuldigd is bij ontvangst van schadevergoeding voor verlies of beschadiging van eigendommen, bij wijziging van bestemming van eigendommen, bij gehele of gedeeltelijke beëindiging van de activiteiten, bij intrekking van de subsidieverlening of de subsidievaststelling, bij beëindiging van de subsidiëring en bij ontbinding van de rechtspersoon die de subsidie ontving;
- het resultaat van de jaarrekening wordt verrekend met de algemene reserve van de instelling.

Aan de doelsubsidies kunnen specifieke subsidievoorwaarden verbonden zijn en hierover wordt vaak separaat verantwoording afgelegd.

De activa en passiva zijn, voorzover niet anders vermeld, opgenomen tegen de nominale waarde.

De cijfers in dit verslag zijn ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2005 van de Stichting Nuffic waarbij een goedkeurende accountantsverklaring, gedateerd op 24 april 2006, is afgegeven.

Stelselwijzigingen

De balans laat de stand van de programma-verplichtingen en openstaande voorschotten zien tot en met het verslagjaar 2005. De programma-verplichtingen en openstaande voorschotten vanaf het jaar 2006 zijn opgenomen in de “niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa.”

Daarnaast worden, om te voldoen aan de eisen van de Richtlijnen voor de

Jaarverslaggeving programma's die niet voor rekening en risico van de Nuffic worden uitgevoerd niet meer verwerkt via de staat van baten en lasten. Deze programma's hebben geen resultaat-effect. De programma's die niet voor rekening en risico van de Nuffic worden uitgevoerd worden alleen via de balans verwerkt. Het gaat daarbij om die programma's waar Nuffic uitvoert namens de minister of waar de Nuffic fungeert als "administratiekantoor" en daarmee geen financieel risico loopt met betrekking tot de besteding van de ter beschikking gestelde gelden.

Voor beide stelselwijzigingen geldt dat de vergelijkende cijfers 2004 overeenkomstig zijn aangepast. Beide stelselwijzigingen hebben geen invloed gehad op de aard en omvang van het resultaat.

Vaste activa

De waardering van de vaste activa vindt plaats op basis van historische kostprijs, onder aftrek van afschrijvingen. Afschrijvingen zijn berekend volgens de lineaire methode op basis van de verwachte economische levensduur. De gehanteerde afschrijvingstermijnen verschillen per soort activa en zijn in overeenstemming met de algemeen aanvaarde normen.

Verplichtingen

Programmaverplichtingen opgenomen in de balans betreffen de korte termijn verplichtingen per balansdatum.

De lange termijn programmaverplichtingen zijn opgenomen onder de "niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa" (paragraaf 3.4).

De verplichtingen opgenomen aan de debetzijde van de balans betreffen de vorderingen op de donoren. De verplichtingen aan de creditzijde van de balans betreffen de aan de instellingen te betalen bedragen voor uitvoering van de programma's.

Voorziening uitkeringen na ontslag

De voorziening uitkeringen na ontslag wordt gevormd ter dekking van de kosten die verband houden met ontslagen medewerkers. De hoogte van de voorziening is bepaald op basis van een maximaal mogelijke verplichting aan de per balansdatum ontslagen medewerkers.

Resultaat

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

3.2

BALANS

ACTIVA	x €1.000	2005	2004*
1. VASTE ACTIVA			
1.1 Gebouw en vaste inrichting		3.658	3.409
1.2 Inventaris		451	628
		4.109	4.037
2. PROGRAMMA-UITVOERING			
2.1 Rechten bij financiers/donoren inzake aangegane verplichtingen Werkvoorschotten aan instellingen	94.684 - 79.442	66.423 - 58.164	
		15.242	8.259
2.2 Debiteuren programma-uitvoering		79.442	58.164
		94.684	66.423
3. VLOTTENDE ACTIVA			
3.1 Debiteuren		1.297	1.428
3.2 Programmabeheer		556	152
3.3 Overlopende activa		252	338
3.4 Liquide middelen		18.976	26.490
		21.081	28.408
TOTAAL		119.874	98.868
PASSIVA			
4. EIGEN VERMOGEN		10.289	10.287
5. VOORZIENINGEN			
5.1 Groot onderhoud gebouw		545	490
5.2 Uitkeringen na ontslag		403	290
		948	780
6. PROGRAMMA-UITVOERING			
6.1 Aangegane verplichtingen Werkvoorschotten aan instellingen	94.684 - 79.442	66.423 - 58.164	
		15.242	8.259
6.2 Af te rekenen met financiers/donoren		79.442	58.164
		94.684	66.423
7. KORTLOPENDE SCHULDEN			
7.1 Crediteuren		982	960
7.2 Programmabeheer		10.278	17.302
7.3 Verlof- en ZNU rechten personeel		1.052	1.009
7.4 Overlopende passiva		1.341	1.803
7.5 Loonbelasting		300	304
		13.953	21.378
TOTAAL		119.874	98.868

* Alle getallen bij programma-uitvoering zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

3.3

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

x €1.000	REALISATIE 2005	BEGROTING 2005	REALISATIE 2004*
1. PROGRAMMABEHEER			
Ministerie van OCW	2.744	2.181	3.492
Ministerie van Buitenlandse Zaken	9.777	3.750	54.714
Europese Unie	177	5.159	370
Overige baten	1.074	1.400	1.030
TOTAAL BATEN	13.772	12.490	59.606
Internationalisering	3.014	8.740	4.665
Ontwikkelingssamenwerking	6.972	1.050	52.208
Internationale Marketing en Communicatie	3.786	2.700	2.733
TOTAAL LASTEN	13.772	12.490	59.606
Resultaat programmabeheer	0	0	0
2. NUFFIC APPARAAT			
Generieke subsidie ministerie van OCW	6.840	6.759	6.816
Overige ministerie van OCW	2.400	2.007	2.472
Ministerie van Buitenlandse Zaken	4.426	4.107	4.202
Europese Unie	524	422	456
Overige donoren	2.789	2.664	2.623
TOTAAL BATEN	16.979	15.959	16.569
Personeel	10.094	9.910	9.878
Uitzendkrachten en detacheringen	570	220	590
Huisvesting	793	715	700
Kantoorkosten en inventaris	1.145	1.126	1.063
Publicaties en documentatie	637	949	672
Reizen en conferenties	1.914	1.354	1.357
Opdrachten aan derden	1.961	1.675	2.356
Subsidies	306	330	309
TOTAAL LASTEN	17.420	16.279	16.925
Bedrijfsresultaat	-441	-320	-356
Interest	443	320	413
Buitengewone baten/lasten	-	-	-
Resultaat	2	0	57

* Alle getallen bij programmabeheer zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

3.4

KASSTROOMOVERZICHT

x €1.000	PROGRAMMAGELDEN	APPARAAT	SALDO
Resultaat 2005		2	2
AANPASSINGEN			
Afschrijving materiële vaste activa		417	417
Mutatie voorziening groot onderhoud		55	55
Mutatie voorziening uitkeringen na ontslag		113	113
		585	585
VERANDERINGEN IN WERKKAPITAAL			
ACTIVA			
Mutatie debiteuren	293	-162	131
Mutatie programmabeheer	-404		-404
Mutatie overlopende activa		86	86
PASSIVA			
Mutatie crediteuren	146	-124	22
Mutatie programmabeheer	-7.024		-7.024
Mutatie overlopende passiva	0	-423	-423
	-6.989	-623	-7.612
Kasstroom uit operationele activiteiten	-6.989	-36	-7.025
Investeringsactiviteiten			
Investeringen in materiële vaste activa		-489	-489
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-489	-489
Afname geldmiddelen in 2005	-6.989	-525	-7.514
Saldo liquide middelen op 01.01.2005	13.310	13.180	26.490
Saldo liquide middelen op 31.12.2005	7.187	11.789	18.976
Mutatie geldmiddelen in 2005	-6.123	-1.391	-7.514

De liquide middelen laten een daling zien van € 7,5 miljoen ten opzichte van 2004. De grote daling wordt veroorzaakt doordat in 2004 middelen beschikbaar zijn gesteld voor uitvoering in 2005. In 2005 zijn er geen middelen voor 2006 door de donor vooruitbetaald.

De mutaties in het eigen vermogen zijn in onderstaande verloopstaat weergegeven:

x €1.000	ALGEMENE RESERVE	ONVERDEELD RESULTAAT BOEKJAAR	TOTAAL
Stand per 1 januari 2005	10.230	57	10.287
Bestemming resultaat 2004	57	-57	-
Resultaat 2005	-	2	2
Stand per 31 december 2005	10.287	2	10.289

ALGEMENE RESERVE

De algemene reserve is een vrij besteedbare reserve.

BESTEMMING VAN HET RESULTAAT

Het bestuur stelt voor om het positieve resultaat 2005 van € 2.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

VERPLICHTINGEN EN ACTIVA

De programmaverplichtingen en openstaande voorschotten vanaf het jaar volgend op het verslagjaar worden vanaf 2005 opgenomen onder de "niet in de balans opgenomen verplichtingen en activa". Dit is een stelselwijziging ten opzichte van het jaar 2004, toen deze verplichtingen nog onderdeel uitmaakten van de balans. Dienovereenkomstig zijn de vergelijkende cijfers 2004 aangepast.

x €1.000	2005	2004
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	131.396	95.614
Niet in de balans opgenomen openstaande voorschotten	18.812	11.019

Hieronder volgen de overzichten per ultimo 2005 en 2004 van de niet in de balans opgenomen verplichtingen en openstaande voorschotten uitgesplitst naar jaar per programma.

VERPLICHTINGEN 31-12-2005

x €1.000	2006	2007	2008	2009+	TOTAAL
Huygens	612				612
Internationalisering	612				612
Bolashak	25	23	20		68
HEC	206	189	177	13	585
NFP-MK	26				26
NFP	12.043	1.391	944	347	14.725
NPT	47.513	35.569	23.329	7.098	113.509
Ontwikkelingssamenwerking	59.813	37.172	24.470	7.458	128.913
STUNED	1.603	268			1.871
Internationale Marketing en Communicatie	1.603	268			1.871
TOTAAL	62.028	37.440	24.470	7.458	131.396

VERPLICHTINGEN 31-12-2004

x €1.000	2005	2006	2007	2008+	TOTAAL
Huygens	582				582
Internationalisering	582				582
Bolashak	17				17
NFP-BIO	380				380
NFP-MK	71				71
NFP	10.046	811	481	259	11.597
NPT	29.150	22.995	16.799	12.342	81.286
Ontwikkelingssamenwerking	39.664	23.806	17.280	12.601	93.351
STUNED	1.681				1.681
Internationale Marketing en Communicatie	1.681				1.681
TOTAAL	41.927	23.806	17.280	12.601	95.614

OPENSTAANDE VOORSCHOTTEN 31-12-2005

x €1.000	2006
NFP	5.121
NPT	13.691
TOTAAL	18.812

OPENSTAANDE VOORSCHOTTEN 31-12-2004

x €1.000	2005
NFP	2.850
NPT	8.169
TOTAAL	11.019

AFKORTINGEN

BOLASHAK	Presidential Scholarships Programme of Kazakhstan
BVE	Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie
CIEE	Council on International Educational Exchange
CINOP	Centrum voor Innovatie van Opleidingen
COI	Commissie van Overleg over Internationalisering
COLO	Vereniging kenniscentra beroepsonderwijs bedrijfsleven
COO	Commissie van Overleg Ontwikkelingssamenwerking
COSPA	Coordinating Office for Student Placement Abroad
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
DAAD	Deutscher Akademischer Austausch Dienst
DELTA	Dutch Education: Learning at Top Level Abroad
ECA	European Consortium for Accreditation
ECTS	Europees Systeem voor de overdracht en de accumulatie van studiebelastingpunten
EHEF	European Higher Education Fair
ENIC	European Network of National Information Centres on academic and recognition and mobility
ERA-MORE	European Network of Mobility Centres
EU	Europese Unie
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HEC	Higher Education Commission van Pakistan
HIB	Hogescholenoverleg Internationale Betrekkingen

HO	Hoger Onderwijs
HR	Human Resources
HUYGENS	High-level University Year to Gain Excellence in the Netherlands
IAEA	International Atomic Energy Agency
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IDW	Internationale Diplomawaardering
IFP	Ford Foundation International Fellowships Programme
IRAS	Informatiecentrum Richtlijn Algemeen Stelsel
JMF	Jean Monnet Fellowship Programme
MOBSTACLE	Mobility obstacle
MUNDO	Maastricht University Centre for International Cooperation in Academic Development
MUSTANGH	Maastricht University Students Twinning a North Ghanaian Hospital
NANC	Netherlands Alumni Network in China
NARIC	National Academic Recognition Information Centre
NESO	Netherlands Education Support Office
NFP	Netherlands Fellowships Programme
NFP-BIO	Beurzenprogramma voor Internationaal Onderwijsinstututen
NFP-MK	Netherlands Fellowships Programme Macedonia
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
NPP	Netherlands Periodicals Project
NPT	Netherlands Programme for Institutional Strengthening of Post-secondary Education and Training Capacity
NVAO	Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
PGO	Probleem Georiënteerd Onderwijs
PhD	Doctor of Philosophy
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
SM	Studentenmobiliteit in het Erasmusprogramma
STUNED	Study in the Netherlands
TEMPUS	Trans-European mobility scheme for university studies
TNO	Nederlandse Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek
TS	Docentenmobiliteit in het Erasmusprogramma
UAF	Stichting voor Vluchteling-Studenten
UM	Universiteit Maastricht
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
VSB	VSB scholarship fund
VSNU	Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten

Tekst Nuffic
Ontwerp Ontwerpwerk, Den Haag
Drukwerk Drukkerij van Deventer, 's-Gravenzande
Uitgegeven door Nuffic
Fotografie Serge Ligtenberg, Elmer Spaargaren

Nederlandse organisatie voor internationale
samenwerking in het hoger onderwijs

Kortenaerkade 11
Postbus 29777
2502 LT Den Haag
Telefoon 070 42 60 260
Fax 070 42 60 399
info@nuffic.nl

www.nuffic.nl

De Nuffic is een professionele, non-profit organisatie die overal ter wereld het onderwijs toegankelijk wil helpen maken, vooral in landen waar de onderwijsinfrastructuur te zwak is. Onderwijs is essentieel om wereldwijd sociaal-economische ontwikkeling te bevorderen, om de kwaliteit van leven te verbeteren en het begrip tussen culturen te vergroten. De Nuffic wil de intermediair zijn tussen het Nederlands onderwijsveld en de internationale onderwijs gemeenschap.

De voornaamste werkerreinen van de Nuffic zijn:

- Ontwikkelingssamenwerking
- Internationalisering van het hoger onderwijs
- Diplomawaardering en certificering
- Internationale marketing van het Nederlandse hoger onderwijs